

Po zadnji okrnitvi češkoslovaške države:

Madžarska vojska bo v nedeljo začela zasedati južne slovaške kraje

Razgovori med Göringom in italijanskim zunanjim ministrom na Dunaju

Bratislava, 4. novembra. o. Madžarska vojska bo začela v nedeljo 6. novembra zasedati južne slovaške kraje, katere je Madžarski dodelilo nemško italijansko razsodišče na Dunaju.

Madžarski in češkoslovaški vojaški strokovnjaki so včeraj v Bratislavi nadaljevali pogajanja o prevzemu ozemlja, ki je bilo priznано Madžarski. Po teh sklepih se mora prevzem ozemlja izvršiti v dneh od 5. do 10. novembra. Zaradi prometnih težav, ki bodo nastopile, ker dobi Madžarska Košice in Užhorod, ni pričakovati, da bi se češkoslovaške oblasti lahko umaknile pred 10. t. m.

Po odločbah razsodišča na Dunaju se je madžarsko ozemlje povečalo za 12.400 km², število prebivalstva pa se je povečalo za 1.064.000. Po tem takem bo Madžarska sedaj imela nad 10 milijonov prebivalcev na ozemlju 100.000 km².

Praga, 4. nov. Vsi češkoslovaški listi se bavijo z razsodbo komisije na Dunaju, ki jo prinašajo z debelimi naslovi. Listi se ne dodajajo obširnejših razlagov, pač pa se vsi strinjajo v tem, da je nemško-italijanska arbitražna misija s svojo razsodbo prizadela hud udarec Češkoslovaški. Dejansko razsodba prestopa etična načela, kakor jih določa monarhski sporazum. Slovaški so vzeta največja mesta in z njimi vred 450.000 Slovakov, a Karpatska Ukrajina je izgubila svoje glavno mesto Užhorod in drugo največje mesto Mukačevo. Istočasno se odvzemajo Slovaški in Ukrajini najrodovitnejše pokrajine.

Praga, 4. novembra. AA. DNB: »Praški Večer« piše o sklepih dunajskega razsodišča in pravi, da je po teh sklepih Češkoslovaška postala še siromahnejša, vendar pa enotnejša. Sedaj mora odločno najti pot za lepšo bodočnost naroda in države. »Narodni Politika« piše, da sta Francija in Anglija že razvezali češkoslovaško vseh obvez. Zato je zunanji minister Chvalkovski na pravi poti, ko se zbližuje z Nemčijo in Italijo. Moramo biti zadovoljni, da ni vsa Podkarpatska Rusija pripadla Madžarski.

Bukarešta, 4. novembra. AA. Rador: Rumunski pristojni krogi opozarjajo na sklope dunajskega razsodišča v tem smislu, da je bila madžarska

zahteva po skupni meji s Poljsko odbita in da je tako še zmeraj možna neposredna zveza med Rumunijo in Češkoslovaško, kar je Rumunija tudi stalno zahtevala. Tako so romunske koristi zavarovane, vendar pa je v bodoče treba posebno v Karpatski Ukrajini preprečiti vsa »gotova dejstva«, o čemer ponekod govore. Poudarjajo, da nova Češkoslovaška ne bo popolnoma osamljena, ker bodo za njene končne meje jamčile Anglija, Francija, Italija in Nemčija.

Dunaj, 4. novembra. AA. Havas: Med včerajšnjim svojim bivanjem na Dunaju je imel grof Ciano več sestankov z Göringom. Nemci poudarjajo, da

so bili ti sestanki čisto vljudnostnega značaja, vendar pa so pogovori med njima trajali več ur. Preden je zapustil Dunaj, je bil grof Ciano z Göringom na lovu, ki je trajal skoraj ves dan.

Snoči ob 22 je italijanski zunanji minister grof Ciano zapustil Dunaj po prireditvi s slovesu z nemškim zunanjim ministrom v Ribbentropom. Na postaji so bili italijanski veleposlanik v Berlinu Attolico in načelnik protokola ter opolnomočeni minister baron v. Dernberg, dalje namestnik za Vzhodno marko Seyes-Inquart in še drugi važni zastopniki.

Uradni obisk romunskega kralja v Angliji

London, 4. nov. o. Romunski kralj Karol bo uradno obiskal London v dneh od 13. do 16. nov. Ves ta čas bo gost angleškega kralja Jurija VI. 15. nov. bo v londonski kraljevi palači velika pojedina na čast romunskemu kralju, katere se bodo udeležili vsi člani angleške kraljeve hiše, visoko plemstvo, vlada, zastopniki vojske in angleškega gospodarstva. Romunski kralj bo za svojega obiska v Angliji imel več važnih političnih razgovorov, da razloži angleškim politikom položaj in stališče Romunije po zadnjih spremembah v Evropi. Skušal bo angleško vlado zainteresirati za Romunijo in njeno usodo v večji meri, kakor pa je bilo to zdaj, ter dobiti od Anglije zagotovila o gospodarski in politični pomoči, če bi Romunija prišla v stisko zaradi kakih nadaljnjih madžarskih ali drugih zahtev.

Italijanska razlaga razsodbe na Dunaju:

Mirovne pogodbe so izravnane z zemljo

Rim, 3. novembra. AA. Stefani: Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Od monarhskove konference do dunajskega razsodišča je politični in diplomatski sistem Evrope doživel globoko spremembo. Stari vojni sistemi so porušeni. Češkoslovaška, katero je dr. Beneš obvezal na francosko-moškovski sistem, se je odločno orientirala k osi Rim-Berlin. Skodljivji vplivi kominterne v Pragi so prenehali. Novi zunanji minister Češkoslovaške je končno razsvetlil politični horizont a tem, da je ustvaril odnose z Rimom in Berlinom. Češkoslovaška torej ni več oporišče Francije, niti zračno oporišče Rusije v srcu Evrope. Dr. Benešev sistem, ki je 20 let predstavljal vedno nevarnost, za cilje, ki so bili povezani z imperializmom in daljni bodočnosti, se je preživel pod nezno in nevarno težino teh zvez. Praga je bila privedena na rob vojne nevarnosti. Mirovna os pa je nudila Pragi nove možnosti za življenje, sodelovanje in blagostanje na temelju konstruktivnih odnosov z Rimom in Berlinom. V kratkem razdobju od monarhskove konference do dunajske arbitraže se je linija Pariz-Praga-Moskva pretvorila v linijo Rim-Budimpešta-Praga-Berlin. Vsi oni, ki zaostajajo za tokom časa, se bodo še enkrat ustavili, preden bodo razumeli novo stvarnost. Toda Evropa ima že nov obraz. Ono, kar je bilo zgrajeno proti Italiji, je izravnano z zemljo. Rim, ki je bil leta 1919 na drugi strani vrat, je po 20 letih ustvaril svoj mir. V novi Evropi bo imela beseda Rima vedno svoj odločilni pomen. To je resnica, ki izhaja iz monarhskovega mira in dunajskega razsodišča.

težino teh zvez. Praga je bila privedena na rob vojne nevarnosti. Mirovna os pa je nudila Pragi nove možnosti za življenje, sodelovanje in blagostanje na temelju konstruktivnih odnosov z Rimom in Berlinom. V kratkem razdobju od monarhskove konference do dunajske arbitraže se je linija Pariz-Praga-Moskva pretvorila v linijo Rim-Budimpešta-Praga-Berlin. Vsi oni, ki zaostajajo za tokom časa, se bodo še enkrat ustavili, preden bodo razumeli novo stvarnost. Toda Evropa ima že nov obraz. Ono, kar je bilo zgrajeno proti Italiji, je izravnano z zemljo. Rim, ki je bil leta 1919 na drugi strani vrat, je po 20 letih ustvaril svoj mir. V novi Evropi bo imela beseda Rima vedno svoj odločilni pomen. To je resnica, ki izhaja iz monarhskovega mira in dunajskega razsodišča.

General Franco zahteva od Anglije priznanje vojnih pravic

London, 4. nov. o. Vojvoda Alba, zastopnik španske nacionalistične vlade v Londonu, je poslal angleški vladi uradno zahtevo, naj Anglija takoj prizna generalu Francu pravico vojskovanja se stranke in s tem omogoči čimprejšnji konec vojne v Španiji.

Angleški zunanji minister lord Halifax je imel včeraj v poslanski zbornici govor, v katerem se je med drugim dotaknil tudi Španije in dejal, da se je Anglija držala nevmešavanja v španske dogodke. Ni res, da bi bil angleško-italijanski sporazum sklenjen, da bi se odv-

nilo Italijo od tega, da bi podpirala generala Franca. Mussolini je to izjavil že pri prvih angleško-italijanskih razgovorih. Mussolini ni želel poraza Franca, na drugi strani pa je vedno jasno naglašal, da bo nudil podporo odboru za nevmešavanje, katero je tudi nudil, in ni njegova krivda, če ni prišlo do napredka v nevmešavanju. Angleška vlada namerava čimprej začeti izvajati ta načrt. Vprašanje, ali bo Anglija vladi generala Franca priznala pravico vojskovanja se stranke ali ne, nima nobene zveze z angleško-italijanskim sporazumom, razen kolikor se tiče nevmešavanja.

Dva samomora v eni noči

Maribor, 4. novembra.

Ko se je danes jutraj okrog 2 ponoči vračal, po promenadni poti ob Dravi neki potnik, je zagledal ob strani človeško truplo. Ker je mislil, da gre za kakega pijanca, je odšel naprej, toda kasneje se je spet obrnil in šel z žepno svetilko po svetilno neznano v obraz. Tako je videl na trupu sledove krvi. Obvestil je policijo, ki je poslala komisijo, ki je ugotovila, da gre za 16 letnega sina železničarja Milana Pihla iz Pobrežja. Fant je imel prestreljena prsa tako, da je šla krogla tik mimo srca. Policija je sprva mislila, da gre za umor, ker v neposredni bližini ni bilo nikjer morilnega orožja. Pri natančni preiskavi pa so v fantovem hlačnem žepu našli samokres, iz katerega je fant izvršil samomor, pa so mu prvi čirke naboji odpovedali, šele s petim si je končal življenje. Kaj je fant pognalo v smrt, ni znano, le to je povedal njegov delodajalec, da je včeraj popoldne nenadoma odpovedal svojo službo in se ni vdal gospodarstvu, pravi, naj bi ostal vsaj do sobote na delu.

V isti noči pa se je v Delavski ulici št. 9 na dvorišču pred drvarnico obesil 56 letni Matija Kramberger. Življenje se je moral končati sredi noči, ker so ga jutraj ob prvem svitu našli že mrzlega. Ljudje so poklicali stražnika, ki je prerazl vrvi, pa takoj ugotovil, da samomorilec ni več pomoči.

Mati morilca Bevardija zaradi krivega pričevanja pred sodniki

Maribor, 4. novembra.

Danes se je pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča zagovarjala mati znanega roparskega morilca Bevardija, ki je postal znan po znanem roparskem umoru pri Sv. Boženku na Pohorju, kjer je skupaj z Ivanom Šajetlom umoril stavbnega tehničarja Dolničarja iz Ljubljane in magistratno uradnico Milko Gorupovo iz Maribora. Bevardijeva mati je bila v zvezi s preiskavo proti svojemu sinu nekaj časa v preiskovalnem zaporu, nato pa izpuščena. Sedaj pa se

je pred sodniki znašla zaradi krivega pričevanja. Njena obtožba ni nič v zvezi z znanim umorom, marveč se nanaša na nek civilni proces med njeno teto in nekim trgovcem v Ptuj. V zvezi s to tožbo je izpovedala, da je za svojo teto prejela le del denarja, katerega bi trgovec moral preko nje izplačati njeni teti. Ko pa so ji predložili potrdila o prejemu denarja, je pričela trditi, da so njeni podpisni na potrdilih ponarejeni. Na podlagi izpovedi raznih prič so ugotovili, da so bile njene izpovedi pred sodiščem neresnične. Zato se je danes zagovarjala zaradi krivega pričevanja. Bevardijeva je v preiskavi vsako krivdo tajila. Razprava ob času poročila še traja.

Slovenski javnosti Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Ljubljani, etopa prvič v javnost z dobrodelno prireditvijo, ki bo v soboto 5. t. m. ob pol 9 zvečer v dvorani Kazine pod pokroviteljstvom g. bana dravske banovine dr. Marka Natlačenca in pod predsedstvom častnega predsednika odbora za proslavo g. divizijskega generala Džordža Lukiča, v korist svojih siromašnih članov in njihovih rodbin. Mnogi od teh se celo danes, ko praznujemo 20 letnico Jugoslavije, nahajajo v skrajni bedi in pomanjkanju. Skoraj nihče ne pomisli, da so se prav ti borili z največjim idealizmom za naše severne meje, za našo danes veliko in močno Jugoslavijo. Nedvomno zasluži prav sleherni od njih, da ga domovina nagradi vsaj s koščkom kruha, za katerega je vsakdo pripravljen delati po svojih močeh. Zato je dolžnost vsakega narodno zavednega Jugoslavana, da z bratsko ljubeznijo in požrtvovalnostjo odpre vrata tistim, ki so si nadel človekoljubno delo: napraviti ob 20 letnici Jugoslavije ekromno veselje vsem požrtvovalnim borcem za našo severno mejo, osladi jim nekaj ur s ekromnimi pripevki za zboljšanje njihovih bornih materialnih prilik. Spržilo tega vljudno naprosamo vse narodno zavedno občinstvo, da obišče našo dobrodelno prireditev.

88 milijonov vreč peska za varstvo hiš v Londonu so ob zadnji vojni nevarnosti kupili londonski hišni lastniki in držav

Vesti 4. novembra

Švedski zunanji minister Sandler je govoril o zunanjepolitičnem položaju in dejal, da stanje, ki ga je rodil v Evropi sporazum v Münchenu, švedski ne narekuje nikake spremembe glede njene zunanje politike.

Predsednik francoske vlade Daladier je sprejel bivšega francoskega poslanika v Berlinu Poncea in angleškega poslanika v Parizu Phippa ter se z njima razgovarjal o bodočih pogajanjih z Nemčijo.

Velike zahvalne manifestacije Italiji so bile včeraj in predvčerajšnjim v Budimpešti, ko so Madžari zvedeli, da sta Italija in Nemčija dali Madžarski 12.000 kv. km. slovaškega ozemlja.

Predsednik litvanske vlade je zaprosil italijansko vlado, naj posreduje, da bi se Litva lahko v miru sporazumela s Poljsko in Nemčijo, ki bi ena kot druga radi dobili kose litvanskega ozemlja.

Pri angleških delnih občinskih volitvah je močno nazadovala delavska stranka.

20.000 italijanskih naselnikov je včeraj priplulo v Tripolis, kjer jih je sprejel libijski guverner Balbo, ki je sam izdelal načrt za to ogromno preselitev Italijanov v Afriko.

V nedeljo bodo v Rimu razglasili za blaženo Jožefo Marijo Rossello, ustanoviteljico reda Hčera usmiljenja.

Vlada južnoafriške republike bo priznala italijansko cesarstvo in zasedbo Abesinije takoj, ko bo to storila angleška vlada.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je včeraj sprejel madžarskega poslanika na našem dvoru.

V westminstrski cerkvi v Londonu so te dni odprli grob pesnika Edmunda Spencerja, ker domnevajo, da je v grobu pergament z rokopisom dramatika Shakespearea. Pri tej priliki bi radi razvozljali staro uganko, ali je Shakespeare resnično ime, ali pa je samo pesniški priimek, ki si ga je nadel modroslovec Bacon, ker je pesnikovanje in pisanje dram tedaj veljalo za manjvredno opravilo.

Angleške bojne ladje so od začetka španske državljanske vojne odpeljale iz ogroženih mest 30.000 beguncev na varno. Tako je povedal zunanji minister Halifax včeraj v poslanski zbornici.

V Londonu so včeraj zamenjali 120 ujetnikov iz španske mednarodne brigade za enako število Italijanov in Nemcev, ki so jih ujeli barcelonski vojniki.

Vsa Grčija slavi veseli dogodek v hiši prestolonaslednika Paula. Razglasili so veliko politično amnestijo, katere bo deležni tudi 400 internirancev na otokih.

Odnosaji med Madžarsko in Češkoslovaško bodo odselej dobri in urejeni, je izjavil včeraj madžarski zunanji minister Kanya, ko se je vrnil z Dunaja.

Sedem bojnih ladij je naročila turška vlada v angleških ladjedelnicah.

Prihodnja seja francoske poslanske zbornice bo šele v začetku decembra, ko bo izdelan načrt za novi francoski državni proračun.

Glavni namen japonske politike je, doseči premoč v Vzhodni Aziji ter onemogočiti tam vsak vpliv neazijskih držav. Tako pišejo tokijski listi ob govoru, ki ga je imel po radiu predsednik vlade knez Konoje.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je nekoliko zbolel in se ne bo mogel udeleževati nadaljnjih sej v poslanski zbornici.

Petletni egiptovski obrambni načrt bo zahteval 50 milijonov funtov Sterlingov. Med drugim namerava vlada po tem načrtu urediti več velikih letališč, razširiti pristanišče v Aleksandriji in izpopolniti zaloge orožja.

Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso bo v kratkem obiskal Rim in Vatikan.

Južnoafriški vojni minister Pirow bo obiskal Berlin in predlagal nemški vladi, naj se sestane vseafriška konferenca, na kateri bi sodelovale Anglija, Francija, Belgija, Italija, Portugalska in Nemčija ter se porazgovorile o vprašanju bivših nemških kolonij v Afriki.

Brez sporazuma v Münchenu bi Slovaška bila danes razdeljena med sosednje države, zato so Slovaki veselili, ki so do sporazuma pomagale, zelo hvaležni. V tem smislu je včeraj govoril v dunajskem radiu predsednik slovaške vlade dr. Tiso.

Mussolinijev sin Vittorio, ki se je te dni poročil, pojde na svatbeno potovanje v Egipt.

Novi francoski finančni minister Reynaud je včeraj prevzel posle, ki spričo težkega gospodarskega stanja in velike državne zadolženosti ne bodo lahki.

Pogodbo o prijateljstvu med Turčijo in Irakom so podpisali včeraj v Ankari.

Angleško časopisje odobrava sklep poslanske zbornice, ki je odobrila sporazum med Anglijo in Italijo.

Novo trgovsko pogodbo sta sklenili Irska in Nemčija in jo podpisali v Dublinu.

Angleške vojaške oblasti zanikujejo vesti, da bi bili pri arabskih ustaših našli orožje in strelivo nemškega izdelka.

Zaradi eksplozije se je včeraj ob kalifornijski obali potopil veliki ameriški tovorni parnik »Vancouver« z vsem tovorom in mornarji.

Angleška visoka zbornica je s 55 glasovi proti 6 sklenila, naj začne Anglija takoj izvajati sporazum z Italijo.

Grški kralj Jurij je včeraj obiskal angleško kraljico mater.

Češkoslovaška socialno-demokratska stranka bo v kratkem sklicala izredni kongres, na katerem bodo sklenili, naj se stranka razide.

Slovaška vlada je dovolila Nemcem, ki prebivajo na Slovaškem, nositi znamenje kljukastega križa.

Angleška poslanska zbornica je včeraj s 355 glasovi proti 130 zavrnila predlog opozicije za nezapuščeno.

V Belgiji ni nič znanega o tem, da bi se Anglija nameravala sporazumeti z Nemčijo glede kolonij na račun belgijskih posestev v Afriki. V tem smislu je govoril včeraj na seji belgijske zbornice predsednik vlade Spaak.

Knez namestnik Pavle v Romuniji

Bukarešta, 4. nov. o. Danes je dopotoval v Bukarešto jugoslovanski knez-namestnik Pavle, ki se bo sestal z romunskim kraljem Karolom, knez-namestnik bo gost romunskega kralja in bo ostal v Bukarešti nekaj dni. Udeležil se bo med drugim tudi velikega lova, ki ga priredi njemu na čast romunski kralj.

Prvi predsednik Karpatske Ukrajine pred sodiščem

Praga, 4. nov. o. Glasilo novega predsednika karpatsko-ukrajinske vlade Vološina, list »Nova svoboda« piše, da je bil prvi predsed. karpatsko-ukrajinske vlade dr. Brody res prijatelj, in da bo postavljen pred sodišče zaradi veleizdaje. Dokazano je, da je dr. Brody vseh zadnjih 20 let prejemal denar od tujih vlad ter s propagando med ukrajinskim ljudstvom podpiral stremjenja slednjih držav. Sodba nad dr. Brodjem bo izrečena te dni. Predsednik vlade Vološin je ukazal, naj zaplenijo vse zasebno premoženje in posestva njegovega prednika.

Vsa rodbina našla smrt pri letalski nesreči

Bordeaux, 4. nov. o. Pri vasi Loupiac je včeraj treščilo na tla zasebno letalo, last trgovca Garrica iz mesteca Neriaca. Pri tem je našel smrt trgovec sam, njegova žena, 16 letni sin, drugi sin z ženo ter trgovčev bratranec. Garrica je bil navdušen letalec in je slovel v Bordeauxu kot eden najboljših pilotov-amaterjev. Pri tem zadnjem letu pa je prišel ob življenje z vsjo svojo rodbino, razen najstarejšega sina, ki se nesrečnega poleta ni mogel udeležiti zaradi pomanjkanja prostora v letalu.

Anglija sklicuje v London sestanek arabskih držav

London, 4. nov. o. »Daily Herald« poroča, da bo angleška vlada v kratkem sklicala v London vse zastopnike arabskih držav na Bližnjem vzhodu, da se bodo z zastopniki angleške vlade posvetovali o bodočnosti Palestine. Angleška vlada meni, da je treba palestinsko vprašanje rešiti takoj, da ga pa ni mogoče reševati ločeno in brez sodelovanja arabskih držav, ki so pri njem močno prizadeje. Anglija mora gledati, da s kakim napadnim korakom v Palestini ne odbije od sebe Arabceve v drugih državah, ki so pod angleškim vplivom, ker bi to utegnilo nekega dne biti za njeno oblast na Bližnjem vzhodu usodno.

Ogenj v Marseilleu je zahteval vsega 72 žrtev

Marseille, 4. nov. AA. Havas: Zadnji podatki o marsejski nesreči so sledeči: Izginilo je 72 oseb, od katerih jih je bilo šest v službi v Novih galerijah. Izpod ruševin so do sedaj po telnili 44 trupel, od katerih jih sedem niso mogli identificirati.

Obračun in proračun strokovnih nadaljevalnih šol

Ljubljana, 2. novembra.

Dne 26. oktobra je bila seja šolskega odbora strokovnih nadaljevalnih šol v Ljubljani. Seja je služila pozornost širše javnosti, ker je bil na njej predložen računski zaključek preteklega šolskega leta in je bil sprejet proračun za šolsko leto 1938-39.

V lanskem šolskem letu so znašali izdatki za ljubljanske strokovne nadaljevalne šole 704.203 din, od česar je odpadlo na osebne izdatke 492.113 din. Banska uprava je prispevala za obrtno nadaljevalno šolstvo v Ljubljani 200.000 din. Zbornica za TOI 25.000 din, prispevki združenj so pa znašali samo 3576 din. Prispevki združenj so bili v lanskem šolskem letu v primeri z letom 1936-37 skoraj za polovico nižji. Izmed 29 združenj jih je prispevalo za obrtno nadaljevalno šolstvo samo 9. Prispevki vajencev so znašali lani 203.735 din. Toda mesečni prispevki vajencev po 20 din ostanejo pogosto le na papirju. Mestna občina mora ob koncu šolskega leta oddati mnogim vajencem in vajenkam dolg, ker žive v izredno bednih razmerah. Značilno je, da nekateri mojstri, čeprav so obvezani po pogodbi plačevati šolnino za vajenca, tega ne store. Glavno breme izdatkov za obrtno nadaljevalno šolstvo torej sloni na mestni občini in banski upravi.

Šolski odbor strokovnih nadaljevalnih šol je lani upravljal pet strokovnih nadaljevalnih šol. Strokovna nadaljevalna šola za mehansko tehnične obrti na Ledini je štela 12 razredov in jo je obiskovalo v začetku šolskega leta 274, ob koncu pa 257 vajencev. Poučevalo je 16 učiteljev. Izmed vseh vpisanih učencev jih je doseglo učni smoter 223, 12 jih je bilo nesposobnih in 12 neizpravljenih. Odhodno spričevalo je prejelo 73 učencev. Izdelalo je 92% učencev. Splošna strokovna šola na Vrtači je imela 11 razredov. Število učencev je pa znašalo v začetku šolskega leta 243 (178 moških in 65 deklic), ob koncu pa 225. Poučevalo je 17 učiteljev. Učni smoter je dosegel 201 učenec. Odhodno spričevalo je prejelo 57 učencev. Izdelalo je skupno 89% učencev. Strokovno nadaljevalno šolo za umetne moške in oblačilne obrti na Prulah

je obiskovalo v 12 razredih v začetku šolskega leta 284 učencev (med njimi 4 deklice), ob koncu leta pa 261. Poučevalo je 17 učiteljev. Učni smoter je dosegel 222 učencev (85%), nesposobnih je bilo 21 učencev, 18 jih je pa ostalo neizpravljenih. Odhodno spričevalo je prejelo 71 učencev. V ženski strokovni nadaljevalni šoli za umetne in oblačilne obrti pri Sv. Jakobu se je šolalo v 13 razredih v začetku šolskega leta 320 učenk, ob koncu pa 300. Največ je bilo krojačic (222). Poučevalo je 18 učnih moči. Učni smoter je dosegel 280 učenk (93%), 14 jih je bilo nesposobnih in neizpravljenih (7%), odhodno spričevalo je pa prejelo 90 učenk. Strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrti na Grabnu v 12 razredih je obiskovalo v začetku šolskega leta 259, ob koncu pa 244 učencev. Največ je bilo stavbnih mizarjev (62). Učni smoter je dosegel 326 učencev (98%), nesposobnih in neizpravljenih jih je bilo 7%, odhodno spričevalo jih je pa prejelo 51.

Na ljubljanskih strokovnih nadaljevalnih šolah je bilo lani vpisanih skupno 1380 učencev (med njimi 389 učenk), do konca šolskega leta jih je obiskovalo šole 1287, učni smoter jih je pa dosegel 1162 ali 90%.

Računski zaključek za preteklo šolsko leto izkazuje 704.203 din izdatkov in 705.597,50 din dohodkov. Prebitek znaša torej 1394,50 din. Mestna občina je šolam nakazala 205.000 din podpore ter je krila 32,23% vseh izdatkov, medtem ko so obrtniška združenja krila le 0,56% izdatkov. Razen tega je mestna občina prispevala še 45.000 din za gradbeni sklad.

Proračun za šolsko leto 1938-39 izkazuje 680.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Računajo, da bodo znašale podpore oblasti in korporacij 440.000 din. Na mestno občino odpade 210.000 din, na bansko upravo 200.000 din, na Zbornico za TOI 25.000 in na obrtniška združenja 5000 din. Od 210.000 din, ki jih da mestna občina, prejme šolski odbor v gotovini samo 150.000 din, medtem ko 60.000 služi za pokritje izdatkov za kurjaro, razsvetljavo in snajenje. Šolski odbor je proračun soglasno sprejel.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Počasi se unaša svesetsko razpoloženje. Zda postaja znanih že tudi nekaj števil, ki zgovorno pričajo, kako velika je bila frekvenca ob prazniku, kako pridno so ljudje posegali po vseh mestnih občinah, koliko je bilo obiskovalcev na pokopališču. Grobove je obiskalo okrog 80.000 ljudi, svesetska akcija je prinesla v fond za mestne rezeve okrog 100.000 dinarjev. Lepo je zaslužila električna cestna železnica.

Tramvajski promet o prazniku

Na praznik se je z električno cestno železnico prepejal 44.449 potnikov, ki so upravi pustili 79.714,50 din. Vozilo je 38 motornih in 7 priklopnih voz; tramvaj je prevozil ta dan 7554 km dolgo progo. Pri tem je bilo porabljenih 5980 kilovatih ur. Uprava je pri enem kilometru vožnje zaslužila 10,72 din. Pri teh številkah seveda niso vračunane mesečne karte. Te karte seveda ne odtehtajo toliko za novo progo k Svetemu Križu, kolikor za proge, ki vodijo v smeri proti pokopališču na Viču, v Dravljah in v Štepanju vasi, kamor so se ljudje vozili na progi po Zaloški cesti. Vozni park naše električne cestne železnice ni velik, pa vendar je bila velika in obsežna naloga opravljena prav odlično. Uslužbenici zaslužijo za skrbno in pazljivo delo vso pohvalo. Prav te številke so najboljši dokaz, kako je bila železniška proga k Svetemu Križu potrebna. Prav gotovo bo ta proga obiskana vsako leto najbolj na dan Vseh svetnikov in na Vernih duž dan. Toda že večerjani dan je pokazal, da bo tudi druge dni frekvenca na tej progi prav zadovoljiva.

Nesreča pri Medvodah

Pri ljubljanski reševalni postaji smo zvedeli naslednje: sinoči ob pol sedmih zvečer je prišel telefonski poziv pošte v Medvodah. Uprava je prosiła za hitro pomoč. Dva mizarjska pomočnika, osemindvajsetletni Turjačan France Škerlj iz Knežev ulice 16, in šestindvajsetletni Ivan Dobnikar iz Virja v občini Smarjno, sta bila uslužbena pri Saši Kovaču (trdka »Alpina«) v Kneževi ulici 16. Oba sta se sinoči malo pred poldnevom zvečer s koleši peljala proti Medvodam. Pri gostilni »Bohinec« v Medvodah jima je na klancu privozil nasproti vojaški tovorni avto, ki ju je podrli. Prvo zdravniško pomoč jima je nudil dr. Cirman, ki je ugotovil, da imata oba ponesrečena polomljene noge. Ljubljanski reševalci so se nemudoma odpravili na kraj nesreče, kjer so ponesrečena naložili na avtomobil in ju prepeljali v bolnišnico. Preiskavo o krivdi je podzela orožniška postaja v Medvodah. Zadnje čase se nesreče kar rapidno

množe; vsak dan jih je več. Prav gotovo je v mnogih primerih za nesrečo kriva gosta jesenska megla, ki zapira svobodni razgled. Vprašanje pa je, če je na nesrečo v Medvodah vplivala megla, saj smo sinoči, ko se je stemnilo, bili celo v Ljubljani po dolgem času brez nje.

Na policiji ni posebnih novic

Policija zasleduje nekaj tatov in vlomilcev, potem nekaj fantov, ki so pobegnili z doma, sicer pa kronika ni preveč pestra. Več tatvin manjšega kalibra se je zgodilo v zadnjih dneh. Dne 30. oktobra je bilo v Zg. Siški ukraden moško kolo znamke »Adriatic«, lastnika Alojzija Skubica. To kolo so našli že naslednji dan, 31. oktobra, na Cesti v Rožno dolino. Prijatelj tuje lastnine si je prisvojil le dinamsko svetilko, ki je bila vredna 150 din. Pred mlekarjo na Miklošičevi cesti 2 je bilo ukraden žensko kolo znamke »Wastec«, vredno 1200 din. Kolo je črno pleškano, še dobro ohranjeno, ima ravno, pokromano krmilo, črna ročaja, nov zadnji platič, na ogrodju in na obrocih ima zeleno črto, je brez mreže in brez blatnikov, dinamsko svetilko in torbico za orodje. Ukradeno je bilo Regini Praprotnikovi. Jelčiču Angelu je bil ukraden ponoči 1. novembra pisalni stroj znamke »Olimpiac« s tov. št. 67.015 (vreden 2500 dinarjev), brzinometer za motor (260 din), dinamska svetilka znamke »Bosch« (180 din), sedlo in zvonček pri kolesu (130 din). Tat je odnesel te stvari iz plesarske delavnice v Galetovi ulici 11. Pred dnevi je bila ukradena Trtniku Dominiku z Zaloške ceste 1000 din vredna sivičasta suknja. Bilanca kaže še: tatvino bakrenega kotla, par ženskih nizkih črnih »semik« dževcljev, predal iz omare, steklenice, kozarec, rjuho, tatvino denarnice s 360 din gotovine, denarnice z 78 din gotovine.

Maribor

Štinaška in parkljevka ni več. Ker se od 15. oktobra ni pojavil noben primer štinavke in parkljevke, ukinja mestno poglavarstvo vse odredbe razglašene od 17. oktobra t. l. Veljajo pa še naslednje odredbe: seneni sejni se dovolijo, živali v mestni klavnici morajo biti takoj sproti poklane, šepčarjem je vstop v mestno klavnico prepovedan.

Cerkveni koncerti se bo vrnil v soboto zvečer ob osmih v novi cerkvi v magdalenski koloniji. Nastopi pevskega zbor mariborskega Cecilijanskega društva pod vodstvom dirigenta J. Ev. Gašpariča.

Premogovnik „Peklenico“ je kupila Mariborska mestna hranilnica

Maribor, 3. novembra.

Mariborčanom, sicer ne mnogim, pa vendar boljše informiranim, je bilo znano, da je Mestna hranilnica v Mariboru bila močno zainteresirana pri udeležbi premogovnika »Peklenica« v Medjimurju, ki je eden največjih premogovnikov savske banovine ter je v zadnjem času zaposloval okoli 300 delavcev in o katerem so inozemski strokovnjaki izrazili mnenje, da je vreden zaradi velikih zalog premoga okoli 30 milijonov dinarjev.

Za časa gerentstva dr. Kodermana in njegovih naslednikov je mariborska Mestna hranilnica rudniku, ki je bil takrat last nekoga Karla Vargazona, posodila večjo vsoto denarja. L. 1932 je rudnik prišel v konkurz. To ne zaradi tega, ker da bi bil rudnik nerentabilen, marveč zato, ker je imel obveznosti do drugih podjetij. Ta konkurz se je zaradi mnogih prizivov vlekel vse do letošnjega leta, ko je bila pred časom razpisana dražba, ki je bila v ponedeljek v Murskem Središču. Za rudnik so se zanimali tudi druge tvrdke, vendar pri dražbi niso nastopile, ker njihovega uspeha pri dražbi prometna komisija ne bi odobrila. Interesenti so bili namreč inozemci. Tako je na dražbi nastopila le mariborska Mestna hranilnica, ki je rudnik izdala za 4 milijone din.

Kakor je verjetno, Mestna hranilnica ne bo rudnika sama upravljala, marveč ga bo dala v zakup. Rudnik je tem večje vrednosti, ker se 8 km od rudnika, na madžarski strani, nahajajo velika ležišča nafte. Tam že danes dnevno pridobivajo okoli 45 vagonov nafte dnevno. Po sodbi inozemskih strokovnjakov pa se nahajajo glavna ležišča nafte na naši strani v bližini rudnika. Mestna hranilnica bo zaradi tega mogla kriti ves denar, ki ga je posodila rudniku, poleg tega pa še dobiti velike nove dohodke. Mi sedanjí upravi Mestne hranilnice le želimo, da bi tudi to vprašanje za zavod tako ugodno rešila, kakor je mnogo drugih.

Zopet nesreča na železniškem križišču pri Kamniku

Kamnik, 3. novembra.

Med časom, ko je popoldanski osebni vlak pripeljal potnike na postajo Kamnik mesto, se je tukajšnji posestnik odpravil z enovoznim vozom v gozd po drva. Namenjen je bil v Zapriški gozd ter je vodil konja po poti za Fajdigovala gostino. Sedel je na praznem vozu tako, da je bil s telesom obrnjen proti Podgorju. Slišal je kratek resek pisk za hrbtom, pa ni mislil, da je to signal vlaka. Ko se je v naglici obrnil, je opazil, da se vagoni bližajo že njegovemu vozu. Skočil je z voza in skušal s krikom opozoriti osebe vlaka, da bi ustavila vlak — pa je bilo že prepozno.

Vlak je zajel zadnji del voza ter ga s konjem vred nekaj časa vlekel za seboj. Zaradi silnega sunka se je voz prelomil in je samo zadnji del vo-

Umorjenka ob Voglajni je Neža Verbošek iz Zibike

Celje, 10. novembra.

Na teharsko pokopališče, kjer je ležala umorjena, je prišlo okrog 5000 ljudi, vendar nihče od teh ni spoznal nesrečnice. Orožnik narednik g. Letik Alojz je slikal mrtvo truplo in takoj je orožniška postaja v Štoreh pod neutrudljivim poveljnikom g. Mekinda Francem prišla z obsežnejšo preiskavo. Med ljudmi so se začele širiti fantastične novice, katerih orožniki seveda niso omalovali, temveč so mnogim pokazali fotografije, da bi na ta način zvedeli ime nesrečne ženske. Že večerj smo poročali o izpovedbah natakarike v gostilni »Amerikac«, kjer sta se Verboškova in neki moški oglašila, nato pa neznankam izginila. Orožniki so natakarike pokazali fotografijo nesrečnice, na kateri je spoznala žensko, ki je bila usodnega večera v gostilni v Gaberju. Neki potnik, ki se je peljal z istim vlakom kot Verbošek Neža, je prišel do te slike in spoznal, da je to ženska, ki jo pozna iz zaporov okrogne sodišča v Celju. Orožniki so takoj odšli k paznikom in prišli do znamenitega odkritja. Vsi pazniki so namreč po fotografiji spoznali Verbošek Marijo, ki je bila v celjskih zaporih 6 tednov zaradi suma, da je hotela dvakrat zastrupiti svojega moža 66 letnega Verboška Franca iz Radvanje vasi pri Rogatcu.

Popoldne sta se gg. Mekinda in Letnik oglašila na Verboškovem domu v Radvanji vasi pri Rogatcu. Verbošek je mirno opravil svoje delo, ko so ga obiskali tako nenadoma orožniki in mu prinesli tako novico. Pokazali so mu sliko, po kateri je spoznal svojo ženo Nežo. Prav nič žalosten ni bil, ko je zvedel, da je mrtva. Do poroke je prišlo na poseben način. Franca je spoznal z Nežo neki potnik. Kmalu sta se bila z Nežo toliko dobra,

Filmi, ki jih velja videti... ali ne videti

»Igralec« (Kino Union). Dobra je bila misel, naj bi se ljubljanskemu občinstvu prikazali dva verziji istega filma. Taka stvar je najboljša sredstvo, da se občinstvo lahko prepriča o kvaliteti ene in druge produkcije. Dolgo časa je že znano in veljavno, da je nemška filmska tvornost daleč za francosko — zdaj pa nam je to opazovanje na suveren način potrdilo delo, ki je izšlo po istem tekstu in v isti režiji (Georg Lamprecht) v nemški in v francoski verziji. Za podlago je bila vzeta znamenita novela Fjodorja Dostojevskega »Igralec«. V nemški verziji gledamo Lido Baarova, Schönhalza in nekaj manj znanih nemških filmskih igralcev, ki se s svojimi »činitvami« v tem filmu tudi ne bodo proslavili. Primitiven duh je delal libreto, koncepcija je nemško naivna, iz »Igralca« je bila treba napraviti nekakšen družinski romanček; prazna nam ostane zgodba kot je kaže nemška verzija, se zdi v svoji zgrešenosti blasfemija na račun Dostojevskijevega genija. Kaj pa so napravili iz »Igralca« Francozi? Pretresljivo človeško dramo, drama strasti, nazorno, čisto, dramo, ki nas oklene in potegne za seboj brez upiranja. To je Dostojevskij, razumevan do kraja, do zadnjih fines, mož, ki je delal libreto, je imel širok, samostojen vpogled v edinstveno psihološko nianširanje velikega Rusa. Režiser ni mogel kvariti, libreto sam ga je povedel nezmotljivo in zanesljivo, igralci izrednega formata so ga premagali in njegovemu delu vtisnili znamenje svoje koncepcije. Pierre Blanchar, ki igra Alekseja, pravega »Igralca« (v nemški verziji eploh do kraja ne zveš, kdo naj bi bil, še najbolj se ti zdi, da bo to general; sploh je v nemški verziji dramatska važnost ocenjena in upoštevana po družabnem činu, ki ga ima nastopajoča oseba), Pierre Blanchar je neprekosljen, veličasten; sijnaja partnerka mu je Viviane Romance. Kdor je videl obe verziji, ta se je lahko prepričal, da sta različni kakor noč in dan; dobil je splošno pred veličino francoskega duha in si za vselej zapomnil, da nemški filmi skoraj ne zaslužijo nikakega obiska, ker so plod še enkrat izpričanega nerodnega šušmarjenja, neokretnosti in golobje preprostosti. Pohvalno je, da daje uprava »Uniona« francosko verzijo dvakrat dnevno, nemški pa je namenila le eno, pa še tisto običajno elabo frekventirano predstavo (ob 19).

za še vlekle lokomotiva za seboj ter ga končno butnila v jarek ob tiru.

Konj je kljub svoji visoki starosti planil pokonci. Odnesele je malenkostno pralno, njegov gospodar Tine Grkman pa je tudi na svo srečo ostal nepoškodovan. To je že v kratkem drugi primer nesreče na tem križišču. Priporočiti je treba voznikom mnogo več pozornosti pri železniških križiščih.

da sta sklenila živeti skupaj in sta se 17. julija že poročila. Neža je prinesla k biši denarja, kmalu pa je prišlo med njima do hudih preprirov in pretepev. Mož se je moral skrivati pred svojo ženo. Žena je zasvovala moža in ga dvakrat hotela zastrupiti. Prišla je v preiskovalni zapor, kjer je bila šest tednov, do 25. oktobra, ko so jo izpustili na svobodo.

Neža se je najprej oglašila pri celjskem advokatu g. dr. Ernestu Kalanu. Tu je vložila tožbo zoper svojega moža, od katerega je zahtevala 30.000 din izkupička ali pa polovico posestva. Tudi advokat je spoznal po fotografiji Verbošek Nežo. Verbošek se je nato odpeljala v Radvanje, kjer se je oglašila pri sosedih, k svojemu možu pa sploh ni prišla. Tu je ostala le nekaj dni, nato pa izginila. Po mozemem zatrjevanju je imela s seboj 10.000 din.

Verboškova se je v ponedeljek oglašila z nekim srednjeletnim moškom, ki se je zelo čudno vedel in bil silno nervozen. O tem smo sicer že poročali. Natakarike je danes izpovedala, da je Verboškova imela torbico, celo da je imela s seboj plašč. Morilec, kateremu je najbrž zaupala, da ima nekaj več denarja, je iskal priliko, da se polasti denarja. In tako se je zgodilo. Verboškova je bila zadavljena, odvzeta ji je bila torba in z njo tudi ves denar.

Danes ob triletit na osem zvečer so Verboška Franca pripeljali v Celje in ga sočili z natakarike. Natakarike ga seveda ni spoznala in Franca se je se danes zvečer vrnil. Orožništvo ima že precej jasne sledove za morilecem, ki ko kmalu v rokah pravice. Predsinošnjim je orožnik sledil dvema moškima, ki sta takoj zbežala, ko sta opazila orožnike.

>Povejte jim torej, da bi bilo treba večjega vodnega pritiska. Samo to, nič drugega! Zato pa je treba nekaj denarja. Naredil sem natančen načrt.

Vedel je, kako je pri družbi, zato se je bil odločil, da bo enkrat povedal odločno besedo, naj store potem kakor pač hočejo. Sprva ni mislil, da bi bil postulat povabilo, ki ga je klical v San Francisco, potem pa se je odločil drugače. — Videl je, da je najboljši, če sam ustno pove ravnanstvom, kako in kaj je z rudnikom. Odločil se je bil tako naglo, da ni utegnil dobiti niti prilike, da bi se bil vsaj od daleč poslovil od Serene. »Saj ji bom pisal!« si je dejal, pobral načrte, ki so se kupili na mizi in s prvim vlakom odpotoval v San Francisco.

Toda tudi tajnik ga zdaj ni utegnil več poslušati. Oprostil se je in ga lepo odsvolil.

Inženir je šel, saj mu drugega tudi ni ostalo na izbiro. Toda sklenil je, da ne odpušče iz mesta prej, da bo dobil v precep upravní svet še enkrat in izvil iz njega vse, kar hoče. Tri dni je, potem zaman iskal predsednika, da bi ga prosil, naj skliče sejo upravnega sveta. Potem se je naveličal in je na večer tretjega dne še sam stopil v znani bar Poodle Dog, kjer se je zbral ves bogati San Francisco in zapravljal denar na najbolj izbrane in umetne načine.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

Stari Ferris se je naredil, kakor da je prišel do hiše ta trenutke čisto po naključju in da ni ničesar videl.

Moška sta se ustavila drug pred drugim ter si molče pogledala v oči. Oba sta vedela, kako in kaj je z njima, no beden pa ni hotel reči prve besede. Bil je za oba mučen trenutek. Brž ko bi bil kateri spregovoril, sta oba čutila, da bo med njima jasneje. Saj sta si navsezadnje le imela marsikaj povedati...

Whitney se ni hotel prenatiljati. Čakal je, da bi prvi spregovoril polkovnik, kakor se je tudi spodobilo. Tudi ni vedel, kako bi Ferris njegove besede sprejel. Zato je modro molčal ter nepremično pri Sereninu ožetu v oči, zraven pa premišljal, koliko je dekle podobno ožetu. Toda ni primerjal dolgo. Iz misli ga je zbudil Ferrisov glas:

»Gospod Whitney, prosil bi vas, da ne bi več prihajali tod okoli.«

Kljub vsemu inženir ni pričakoval takega pozdrava. Nalanko se je priklonil in vprašal:

»Dobro, toda zakaj ne, če vas sime vprašati?«

Njegovo vprašanje je zvenelo kratko, toda odločno.

Ferris je že prestavil nogo, na bi šel dalje, pa se je ob tem vprašanju zdrzil. Ožrl se je v fanta ter vzdignil glas:

»Ker izkoriščate mojo gostoljubnost!

Inženirja je ta pripomba razkačila. Toda brzdal se je in vprašal:

»S čim, polkovnik?«

Ferris je odgovoril na kratko:

»Sami veste, saj niste danes prišli na svet.«

Whitney je na to dejal:

»Ne ugaia mi beseda »pustolovščina«, ki ste jo izrekli, toda ne bom govoril naprej, ker Vas spoštujem. Spoštujem Vas pa zato, ker ste pač Serenin oče.«

Ferris je zamahnil z roko, kakor da noče o tem nobene besede. Toda inženir se ni zmenil za njegov gib, marveč je nadaljeval:

»Toda jaz imam Sereno rad in mi ni mar, kaj mislite vi.«

Ferris je zdaj odrezal po vojaško na kratko:

»Se enkrat: nočem, da bi se dobivali s Sereno!«

Spet je stopil, da pojde. Toda Whitney mu je kar zastavil pot in rekel odločno:

»Lahko nama preprečite, da se ne bova videla. Lahko naju za nekaj časa spravite narazen. Toda za vedno ločiti naju ne bi moglo niti ta široka dolina.«

Malo je počakal, da bi videl, kakšen učinek bodo na polkovnika imele te njegove besede. Toda stari Ferris je mirko gledal v tla in ni dal glasu od sebe.

Inženir je potem rekel še:

»In — saj bo Serena kmalu polnoletna...«

Po teh besedah se je spet vpljudno in globoko priklonil, pustil Ferrisa v njegovih mislih ter trdnih korakov odločno krenil v noč...

Damo poglavje.

V San Franciscu.

Med delničarji družbe »Half Moon«, ki je bila lastnica zlatih rudnikov ob Sacramento, je nezadovoljstvo zaradi slabega pridobivanja zlata v Golden Moonu od dne do dne raslo. Vsem se je zdelo, da daje rudnik premalo in da bi bil čisti donos večji. Primerjali so donos svojega podjetja z drugimi rudniki in so videli, da je velika razlika, katere je bilo krivo pač delo v rudniku in zastareli način kopanja.

Inženir Whitney je pošiljal poročilo za poročilo. V njih je opravičeval sebe in delo v rudniku. Toda teh poročil ni v družbinah prostorih v San Franciscu nihče bral. Tudi niso brali predlogov, ki jih je za povečanje proizvodnje zlata pošiljal inženir prav tako neutrudljivo kakor opravičila.

Nihče v San Franciscu ni tega utegnil. San Francisco je bilo preveliko in preveč veselo obmorsko mesto. V njem je bilo zabave, da bogat človek sploh ni mogel misliti na kaj drugega. Ker se je zabava razvijala — kakor povsod — večji del ponoči, so dan ljudje rabili za to, da so spali. Delo so odlagali na pozneje, manj radostne čase, ki bodo tako in tako prišli...

Z željo po zabavi in lahkem življenju je rasla seveda tudi grabežljiva ost in

pohlepnost delničarjev, ki jim zlata iz rudnika ni bilo nikdar dovolj. Hoteli so ga več in več, zakaj San Francisco ga ni bil nikdar sit, želelo njegovih noči je z njim vedno bolj vabljivo in vedno nenasitnejše.

Dan po razgovoru s polkovnikom Ferrisom je moral inženir spet v San Francisco, kamor ga je klical ravnanstveno. Šel je takoj na sedež družbe, kamor so sklicali sejo upravnega sveta. Ze skoraj uro dolgo so ga morili.

Whitney je razlagal in dokazoval, a bilo je kakor da bi metal bob ob steno. Nihče ni hotel razumeti, da bi bilo treba za večji donos tudi več stroškov za delo.

Nazadnje so odborniki drug za drugim odšli. Preden je kateri vstal in se poslovil, ni pozabil naročiti, da si prihodnjič žele slišati ugodnejše vesti, sicer naj inženir rajši ne hodi v mesto...

Ostala sta sama s tajnikom družbe. Tajnik je listal svoje zapisnike in govoril:

»71.000 ni dovolj, vam pravim.«

Nemirno je premetaval liste v beležnici in bobnal s svinčnikom po mizi.

Whitney je korakal po sobi. Ko je tajnik prenehal, se je ustavil pred njim in mu dejal:

»Vraga, saj vam prav jaz to govorim že mesce in mesce... kar sem tu. Kaj ne berete mojih poročil, mr. Crouch?«

Tajnik si je popravil naočnike in govoril:

»Hm, poročila... Kdo pa utegne? Delničarji hočejo samo vedeti, zakaj ne prihaja iz rudnika več zlata. Poročila jih ne brigajo...«

Inženir je udaril s pestjo po mizi:

Od tu in tam

JNS ne sme računati na glasove pristašev KDK koalicije, ki bi v vsakem okraju, v katerem ima količnik svojih pristašev, postavila svoje kandidate. Tako so dr. Kramerju sporočili te dni v Zagrebu, da ne bo v zmoti glede svojih volilnih računov. Tako torej JNS ne preostaja drugega, kakor da postavi svoje kandidate, ne more pa se s strankami, ki so v okviru Mačkovega bloka pogajati za postavitev morebitnega skupnega kandidata. JNS se je v Sloveniji že pogajala z nekaterimi manjšimi opozicijskimi skupinami glede skupnega kandidata, vendar pa ta pogajanja zaenkrat, izvenjski kranski okraj, niso rodila še nobenega posebnega uspeha. Največ se je govorilo o tesnem sodelovanju med JNS in socialisti iz vrst dr. Topoloviča. Pristaji dr. Mačka in nekateri slovenske opozicijske skupine bodo postavile povsod svojega kandidata, koder imajo kaj svojih pristašev. Tako bo morala JNS postaviti svoje kandidate, čemer pa se je trdovratno izogibala, da ne bi bila prisiljena po končanih volitvah javno priznati, kako bomo številce svojih pristašev še ima. Če bi se dosegle skupne kandidature vseh opozicijskih skupin, bi JNS po svoji stari navadi seveda vse te glasove prištel za svoje in govorila, kako velike množice se zbirajo okrog njenega zmedenega programa.

Juraj Demetrovič, Ante Kovač, Cvetič in podobni jugoslovenarji nimajo sreče. Iz JNS so izstopili in se začeli ponujati na druge strani. Slednji so se hoteli obestiti na JRZ. V svojem nesrečnem položaju pa niso bili kar nič skromni. Prišli so v Belgrad in zahtevali, naj jih JRZ sprejme na listo, vendar pa v okrajih, kjer bodo kandidirali oni, JRZ ne sme postaviti nobenega svojega kandidata. Demetrovič, Cvetič in Kovač so torej hoteli, da bi jim JRZ meni nič tebi nič podarila mandate. V Belgradu pa so rekli tako, da gospodje lahko postavijo svoje kandidature koder hočejo, vendar pa bo JRZ povedo postavila svoje ljudi. Generali brez vojske pa si niso upali postaviti svojih kandidatov, čeprav so imeli zmerom polna usta, da je ves narod za njimi. Vsi ti brodomolci ne vedo, kam bi... Tako z vsu nujnostjo gredo v politično pozabljeno ljudje, ki so se narodu vsilili in ga trpinčili. Podobna usoda bo doletela še druge »veljake«, ki so bili z Demetrovičem in njegovimi še do nedavnega v skupnem objemu.

Državni volilni odbor je že imenoval predsednike volilnih komisij za vsa volišča, kolikor jih je v naši državi. Skupno je volišč 7260. Pa banovinah se razdelje takole: donavska 1330, savska 1263, primorska 486, dravska 637, vrbska 505, drinska 777, zetska 494, moravska 882, vardarska 755, a na ozemlju Belgrada, Pančeva in Zemuna 131 volišč.

Vlomi v cerkve se ponavljajo v Dalmaciji. Ni ga ekoraj dneva, da bi brezvestni vlomilci ne vdrli v kako cerkev, v prvi vrsti v romarske, in pobrali iz pušice denar in dragoceno sveto posodo. Samo v okolici vasi Tiesno pri Sibeniku je bilo v noči od torika na sredo vlomljeno v štiri cerkve, toda vlomilci so odnesli le skromen plen. Župniki so postali oprezní ter so vse dragocenosti redno odnesli iz cerkve v župnišče.

Najstarejši Medjimurec je 101 leto stari Mijo Podvez. Rodil se je bil v Dolnji Lendavi kot sin ubožnih staršev. Vse življenje je bil trd boj z revščino, ki ga nikoli ni zapustila. Kljub temu je mož ohranil vednost in podjetnost, kajti celo v svojih 100 letih pridno dela. Zadnja leta je doživel še to nesrečo, da so ga napadli cigani, ki so se nadejali pri njem velikih prihrankov, in ga skoraj do smrti pretepeli. Toda trdoživ starček je prebolel vse to in spet ozdravel. Neredko prehodi na dan po deset kilometrov dolgo pot.

Senzacija z nekim »svetovnoznanim« zdravnikom specialistom za notranje bolezni imajo v Belgradu. Pred nekajimi tremi meseci se je tam pojavil neki dr. Lecas, ki je imel na svojih posnetkih napisano, da je univerzitetni profesor in klinični zdravnik na univerzi v Barceloni. Komaj se je v Belgradu izvedelo, da je prišel v mesto tako odlični zdravnik, so takoj drli k njemu razni bolniki, ki so imeli kaj več po palcem. Dr. Lecas je prišel tudi v stik z zdravniki in z njimi razpravjal o raznih znanstvenih predmetih. Pojasnjeval je, da je prišel na dopust v Belgrad in da ne namerava ostati dalj časa v naši državi. Na podlagi receptov, ki jih je izstavljal svojim pacientom, pa so začeli zdravniki sumiti v njegovo bobneče ime in eposobnost ter začeli poizvedovati za njim. Kmalu so se dobili vsi zdravniki, ki so imeli z Lecasom kdaj obvestiti, in ugotovili, da je znal vsak pogovor z njimi zasakati tako, da so obravnavali vsebino in učinkovitost strupa kače kobre. Na zahtevo zdravniške zbornice se je zanj začela zanimati tudi policija. Čim je tuje zasluhl, da so mu na sledi, jo je z izgovorom, da gre zdraviti dekana zagrebske medicinske fakultete, popihal iz Belgrada. Z njim je odšlo tudi nekaj stotisoč denarja, kajti ugotovili so, da je prišel dr. Lecas za svoje ordinacije naravnost bajne honorarje. Kakor kaže, je vsa ugodna belgrajska družba z zdravniški vred nasleda premetenemu mazaču, ki si je nabral kupe denarja in odnesel pravčasno pete.

58 letnik, odkar je belgrajski bogataš Kolarac zapustil svoje veliko imetje v srbske kulturne namene, se spominjajo te dni v Belgradu. Obenem s tem ubujajo spomine tudi na težke spore okrog te dedščine. Kolarac je zapustil svoje premoženje v vrednosti kakih 60.000 dukatov. Takoj pa njegovi smrti sta se oglasili dve erodnici in zahtevali razveljavljenje testamenta. Na dveh instancah se jima je to posrečilo, vrhovno sodišče pa je oporoko končno le potrdilo. Spor se je začel zaradi tega, ker je Kolarac naredil dva testamenta. Enega leta prej kakor drugega, vendar je slednjega sam napisal in podpisal, medtem ko je prvega samo naročil pri odvorniku in ga ni podpisal. Tako je srbski narod dobil velik sklad, iz katerega je bila pred nekaj leti sezidana tudi velika palača Kolarčeve ljudske univerze. Pri tej priliki je treba povedati, da so se srbski bogataši v velikem številu spomnili v oporokah svojega naroda in zapustili velike vsote, iz katerih so prejemali podporo naučni zavodi in graditelji narodne kulture. O podobnih primerih pri nas Slovencih z redkimi izjemami ne moremo govoriti. Kje je še čas, ko bo imela slovenska univerza vsaj desetino tistega premoženja, kakor ga ima belgrajska, kateri so razni mecnici zapustili toliko premoženja, da je njeno bogastvo danes vredno najmanj četrtil milijarde dinarjev.

Zaradi mejaškega drevesa sta se stopla v vasi Lešnice pri Požarevcu posestnika Ilič in Ristič. Ilič je sekal drevo, ko je prišel Ristič in ga nabruhl. Kot brezumen je pograbil sekuro in začel udrihati po Iliču, da ga je pobil na tla. Očetu Iliču je prišlo na pomoč sin, ki je okleščil Rističa, a temu sta spet prišlo na pomoč dva sosedva. Boj je bil silno krvav, dokler niso vsi okrvavljeni padli na zemljo. Ilič in njegov sin bržkone ne bosta ostala pri življenju, ostali pa bodo preležali precej dni, preden bodo okrevali. Pozneje bodo morali pa še na sodišče po zaslužno kazni.

Strašen beg iz življenja

Oktober je bilo v Ljubljani petnajst samomorov

Ljubljana, 3. novembra.

Ljudje so se zadnja dva dneva spominjali svojih dragih pokojnikov. Vsak je hotel na pokopališče, okrasil je grob s cvetjem, prizgal na njem luč in v pobožni zbranosti pomolil. Ustavil se je in se poglubil v misel, ki je bridka in vendar polna tolažbe. Človeku je namenjena le kratka pot na tem svetu, le bežno bivanje v dolini solz mu je usojeno. To pot mora prehoditi vsak pogumno do konca. Mnogo je gorja, pa tudi svetli sončni žarki jo od časa do časa obsevajo, veselje prežene kdaj pa kdaj žalost, radost izpodrine bridkosti in neveselosti. Bog nam je dal zapoved, da moramo potrpežljivo, prehoditi to pot skozi trnje in cvetje do konca, do ure, ko mu bo všeč, da nas bo z zemlje poklical po plačilo v boljša, večna bivališča. Marsikdaj nas tarejo skrbi, težko prenašamo življenje. So časi, ko le s težavo prenašamo skrbi in trpljenje. Mračno se nam začena dozdevati naše življenje. Toda dobra misel nam prežene slabe, glas vesti odžene izkušnjavca, nočemo se vdati črnoglednosti, pogumno stisnemo zobe, udarimo okrog sebe in se z vso odločnostjo zagrizemo v neizprosni življenjski boj. Misel na Boga, ki nam je zapovedal, da moramo vztrajati do kraja, da moramo možko bojvati svoj boj do kraja, do ure, ko nas bo razrešil dolžnosti. Voljno moramo nositi vsa bremena, ne smemo jih odložiti prej, dokler nas on ne pokliče. Življenje je boji dar, življenja si ne smemo sami jemati, tudi če bi nam postalo še tako bridko, težavno, čeprav bi se nam začelo zdeti nezno. Sami si ga ne smemo vzeti, taka je božja volja.

Ustno in pisano izročilo trdi, da si ljudje sami jemajo življenje v največjih primerih meseca maja. Po vojni pa to opazovanje skoraj že ne drži več. Statistika pravi, da je zdaj vsako leto največ samomorov jeseni. Moderni časi so v ljudeh odjeknili mogočno: v šibkih so omajali vero, vzbudili so nezaupanje v pristnost ljubezni, posameznik sklepa ne jemlje več tako resno, besedo prelamlja, brezbržen postaja, skoraj da se mu že več ne ljubi razlikovati prave poti od krive. Značaji izgubljajo čvrstost, taka je božja volja.

Jubilejna prosvetna akademija grafikov

Ljubljana, 3. novembra.

V soboto 5. t. m. prirede ljubljanski grafiki ob 20 v Delavski zbornici v Ljubljani slavnostno prosvetno akademijo z zelo pestrim in zanimivim sporedom.

Prireditve bo v okviru proslav 70 letnega obstoja organizacije in bo grafična organizacija s to prireditvijo in s slavnostnimi zborovanji, ki bodo naslednjega dne v večjih krajih Slovenije, zaključila proslavo svojega jubileja.

Spored akademije je: 1. Franc Boštjančič: Prosvetno delovanje in prizadevanje grafikov — govori predsednik prosvetnega odseka organizacije. 2. Ivan Kosi: Geslo — poje pevsko društvo »Grafika«. 3. Dragotin Kosem: 70 let — recitira tajnik organizacije Slavko Dvoršek. 4. M. Tome: Majeva — poje pevsko društvo »Grafika«. 5. Emil Adamič: Planinec, solosep — poje grafik Slavko Strukelj. 6. I. Pavlič: Deklica, ti si jokala — poje pevsko društvo »Grafika«. 7. Slavko Dvoršek: Na cesto, dramski prizor — igrajo člani organizacije. 8. E. C. Bach: Pomladno prebujenje — igra veliki salonski grafični orkester. 9. B. Mendelssohn: Slavnostna koračnica — igra veliki salonski grafični orkester. 10. A. Dolinar: Na cvetno nedeljo — izvajata veliki grafični salonski orkester in pevsko društvo »Grafika«. 11. Ivan Kleč: Tovarišem v spomin — deklamira grafična omladina. 12. Ivan Matičič: Gutenberg govori — deklamira grafični zbor.

Program je še tem bolj zanimiv, ker bodo izvajane vse recitacije in deklamacije ter dramski prizor po delih grafičarjev samih in bodo torej tudi originalne in prvič izvajane. Celo pesem Ivana Kosija »Geslo« je po besedilu in po skladbi sestavljena po grafikih.

Pestra in zanimiva prireditve, ki bo skrbno pripravljena, bo nudila vsestranski užitek.

Cene sedežem so po 10, 8 in 6 din, stojšč po 3 din. Na blagajni bodo na razpolago podrobni sporedi z označbo oseb, ki nastopajo.

Javnost opozarjamo na prireditve in jo priporočamo. Vstopnice bodo na razpolago tudi v prodajali.

Gradjanski je prekinil športne odnose s Sara evčani

Zaradi zadnjih dogodkov pri ligaški tekmi med »Gradjanskim« in »Slavijem«, je uprava »SK Gradjanskega« sklicala izredno sejo, na kateri so bili sprejeti naslednji sklepi:

Po poročilih funkcionarjev in drugih verodostojnih oseb, ki so prisostvovali tekmi v Sarajevu, je prišel upravni odbor do prepričanja, da poškodba Brozovića in ostalih, ni samo posledica nesrečnega slučaja, ampak so vsi dogodki v tesni in vzročni zvezi ter napravljeni načrtno z namenom, da se »Gradjanski« oslabi in onemogoči. Prvi hrvatski Gradjanski športni klub zato zaenkrat prekine vse športne zveze s sarajevsko »Slavijo«. Ta prekinitev velja tudi za prvenstvene tekme.

Zaradi zaščite kluba in pravičnega in zdravega razvoja športnih razmer bo upravni odbor sklical za 10. t. m. izredno skupščino kluba, na kateri bodo sprejete še nadaljevalne odločitve.

Na vse hude očitke, ki jih »Gradjanski« kar siplje na Sarajevčane, slednji tudi odgovarjajo, in v svojem zagovoru navajajo, da je »Slavija« že v tretjič prisiljena odgovarjati na barbarske napade funkcionarjev in igralcev »Gradjanskega«. V odgovoru pravi »Slavija«, da je to tretji poraz »Gradjanskega« in da bo sedaj tudi v tretjič pokazala, da so vsi taki napadi izmišljeni samo zato, da opravičijo poraz svojih profesionalnih igralcev pred zagrebško športno javnostjo.

Uprava »SK Slavije« se sklicuje na 3000 gledalcev, ki bodo kot priče potrdile, da nedeljska tekma po ostrosti ni bila nič bolj drugačna, kot ostale ligaške in prvenstvene tekme. Na tekmi sta bila samo dva igralca poškodovana, in sicer igralec »Slavije« Salipur in Brozovič; obe poškodbi sta bili slučajni in zaradi tega tudi sodnik ni izključil nobenega igralca. V svojem odgovoru SK »Slavija« natanko odgovarja na vse očitke in še navaja, da bo g. Ivan Rap tožil tajnika »Gradjanskega«, g. Jakupića, ker mu je slednji javno očitil, da je žuval igralce »Slavije«. Končno »Slavija« zaključuje svoj odgovor z ugotovitvijo, da bo zaradi tega primera zadrževal »Gradjanski«, ne pa »Slavija«.

možatost toliko da skoraj že ne velja več za vrlino, ampak za široko, smešno togo naivnost. Breme se prenašajo težje, huje, je tarnanje nad nadlogami, duh in volja kloneta nagelje. Ljudje, ki so razglasili, da je krščanska vera zbirka simpatičnih pravil brez globlje osnove in da nauki in resnice, ki so v stoletjih z blagim učinkom vezali množice ter v težave in zmede trpečega človeštva prinašali žarek tolažilne božje luči, balzam, ki je zdravil rane, v življenjskem boju dobljene, niso drugega kot recepti, ki so že zdavna zastareli, ti ljudje nesreče sprejemajo s šibkimi rameni, z bolnim srcem in s čelom, ki ga zna zamračiti že najmanjši oblak. Kadar jih na življenjski poti preseneti kataklizma, obupajo. Vse luči jim ugasnejo in iz trde poti, ki jim zajame veseli svet, ne najdejo druge rešilne poti kakor v smrti, ki si jo sami priključijo. Zavrejo življenje in brez pomisleka nastopijo pot, ki jih pvede v večno noč, v preklestvo, ki ga ne more dvigniti več nobeno, še tako spokorno žalovanje.

Statistika kaže, da je bilo v letošnjem oktobru osem samomorov s smrtnim izidom, sedem samomorilcev pa je ostalo v življenju. Kakšni so bili razlogi, ki so privedli te ljudi do nepremišljenega, obupnega koraka? Nekajkrat je bila nesrečna ljubezen, drugič bedno življenje, prepri, obup nad življenjsko odpornostjo, živna izčrpanost, poverba. Nervozna atmosfera, ki označuje današnji čas, je tem nesrečnikom zameglila perspektivo, ki se je kljub žalostnemu, težkemu brenemu neke vendarle obetajoče odpirala k boljšim dnem, vsilila misel, da življenje žanje njma več smisla, da je vse zamujeno in izgubljeno, da je edini izhod smrt. Šli so in posegli po vrvi, po samokresu, po strupu. Ta ali oni je pred samomorom še napisal pismo, obvestil znanca, kaj ga je pri gnalo v smrt, drugi pa je odšel molče, brez besede. O vzrokih razglabljajo tisti, ki so ga poznali. Prav to izredno visoko število samomorov zgovorno pričča, kako je današnji svet zmeden, kako si ne ve pomagati, ker je izgubljen stike s studencem, ki okrepča slednjega človeka, tudi v največji stiski.

Posestnik skočil z voza v drveč avto

Maribor, 3. novembra.

Včeraj zvečer se je nekaj kilometrov od Sv. Benedikta v Slov. gorah zgodila tragična nesreča, ki je zahtevala življenje 35 letnega posestnika Jakoba Mlinarića iz Ločkega vrha pri Sv. Benediktu. Mlinarić se je včeraj jutraj z vozom, polno malozemim s sadjem, odpeljal v Maribor na trg. Ko se je zvečer vozil proti domu, je v bližini Sv. Benedikta opazil avto, ki se mu je približeval. Ker so njegovi konji nekoliko plašljivi, je skočil z voza, da bi jih miril. V tistem trenutku pa je mimo privozil tovorni avto in Mlinarić je z vso silo zadel v karoserijo in dobil hude poškodbe. Spravili so ga takoj na dom in poklicali zdravnika, ki je odredil zaradi hudih poškodb, ki jih je dobil, prevoz v bolnišnico. Poklicali so telefonično mariborske reševalce, ki so se nemudoma podali z avtomobilom k Sv. Benediktu. Ko pa so prispeli na Mlinarićev dom, je težko poškodovani že umrl.

Deset dni je visel

Maribor, 3. novembra.

Posestnik Ivan Lebar iz Jediovnika pri Sv. Juriju ob Pesnici je prijavil orožnikom, da je njegova viničarka včeraj jutraj vsa prestrašena na podstrešju našla obesnega svojega moža, 44 letnega Franca Mojzeša. Desna stran obraza je bila od miši in podgan že vse obžrta.

Viničarka je izpovedala, da je njen mož že 23. oktobra okoli poldneva odšel od doma. Mislija je, da je odšel k Sv. Križu, ker ji je že prej nekoč povedal, da si bo počkal novo službo, ker mu je dotedanji gospodar Lebar odpovedal službo. Bila je mnenja, da se je mož zadržal na delu pri Sv. Križu. Mojzeš je svoj ženi že prej večkrat pravil, da si bo vzel življenje. Prestal je težko operacijo in bil še vedno bolan. Mislija, da se je Mojzeš obesil že tisti dan, ko je odšel z doma.

Ljudska poezija in volitve

Po Ljubljani kroži zadnje čase naslednja prigodna popevka, ki jo bralec v zabavo in prizadetim v informacijo ponaskujemo. Poje se po riči »Preljubi sv. Lenar«:

Ljudstvo sprašuje:

Preljubi dr. Kramer, zakaj si ti politika le gnajče prezira le sel? Pa zakaj tako? Pa zakaj tako? Saj si služil ideji samo!

Dr. Kramer odgovarja:

Preljubi moj narod, kaj ne bi bil bleđ? Sem hotel na rado, pod kapam sem spel. A pohorska fronta pristašev le pet v Sloveniji celi še more našel.

Da ridel boš, narod, da res je hudo, poslušaj me dobro, kateri so to:

Ta prvi Pirkmajer mi dela skrbi, še vedno nekdanja mu šarža diši, saj on je bil zmeraj vzor Jugosloven, čeprav je jezikom zlor zlobnim za plen.

Ta drugi je Adolf, res slavno ime, a kaj to pomena, resnica je le, da gospodarstvenik rabi idej in dnarci veljajo pri njem le, o je!

Ta tretji je Turck, res slavno ime... A kaj, klerikalci se ga nič ne boje, v politiki bruc je, ponuval ga ni, po mestnih prevozih le sline cedi.

Četrtri je Dinko s premodro glavo, kdor mene — si misli, posodil pač bo na banški, ministrski stolček, ho, ho, njegov bom, in svet me naj piše v uho!

Ta peti pristaš sam sebi sem jaz, zasluži ti moje predobro poznaš. Zato reci, o narod, da hudo je z, meno, ko z »milijoni pristašev« prišel sem — v pokoj!

Ljudstvo tolaži:

Ne tarnaj, dr. Kramer, ker posta ni več saj teoja kariera še davno ni preč, Bok našel artikel, začel nov pokret... če jugoslovenstvo ne gre več v promet.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometriski stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost v %	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
						m/m	vrsta
Ljubljana	769,0	12,2	26	16	0	—	—
Maribor	767,8	12,4	20	90	4	—	—
Zagreb	763,4	13,0	40	90	8 ESE,	—	—
Belgrad	763,3	15,0	60	9	2	—	—
Sarajevo	763,8	14,0	56	90	2	—	—
Vis	762,8	11,0	80	60	5 NW,	—	—
Split	762,7	17,0	91	70	2 NE,	—	—
Kumbar	761,4	16,0	90	90	4 NNE,	16,0	dež
Rab	764,0	14,0	70	80	0 NE,	—	—
Dubrovnik	761,2	17,0	100	70	0 N,	—	—

Vremenska napoved: megleno, hladno, čez dan večinoma jasno in stanovito vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: iz noči do 9.15 je bila nizka in gosta, do 9.40 srednja megla. Ob 9.50 je skozi meglo posijalo sonce, dvignila pa se je šele okrog 10.20. Od 10.30 do 15.50 je bilo nebo prekrito z lahimi visokimi oblaki, vendar pa je prevladovalo jasno vreme. Od 16 dalje je oblačnost narasla, večinoma oblačno je ostalo do 21, ko se je skoraj popolnoma zjasnilo in tako ostalo tudi pozno v noč.

Koledar

Danes, petek, 4. novembra: Karel Boromej. Sobota, 5. novembra: Zaharija.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrseva cesta 45; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4 in mr. Ustari, Selenburgova ul. 7.

Veliko pozornost so vzbujali lepi nagrobni spomniki na ljubljanskem pokopališču, kakor tudi na novo odkrite in urejene »Navje«. Kdor se hoče prepričati, koliko drugi narodi žrtvujejo za lepe nagrobne spomnike, ta naj pride na današnji prosvetni večer, ki bo ob 8 v beli dvorani hotela Uniona. Večer bo pod naslovom: »Kulturna stopnja narodov se sodi po pokopališčih«. G. predavatelj msgr. Viktor S t e s k a je zbral najlepše nagrobne spomnike, lahka rečemo iz cele Evrope in vseh časov. Lepa zbirka skiptičnih slik jih bo nazorno predočila našim očem. Ker se trudimo, da bi tudi naša pokopališča nudila v bodoče lepšo sliko in ker se čutijo tudi naša društva poklicana, da sodelujejo pri okrasitvi pokopališč, zato bo to predavanje za vse dobrodošlo. Predprodaja vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7.

Združenje jugoslovenskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana naznanja, da je ne pričakovano preminul njegov dolgoletni in zaslužni član gospod univerzitetni profesor inž. Ciril Znidarski. Pokojnika bo društveno odposlanstvo sprejelo na poslednji poti. Vabimo gg. kolege, da se v velikem številu udeležijo žalnega spreveda, ki bo krenil danes popoldne ob pol 15 izpred mrliške veže državne občne javne bolnišnice. Blagopokojnika, ki si je s svojim nesebičnim in vzornim delom stekel mnogo zaslug, bomo ohranili v najlepšem spominu!

Za delavsko kolonijo za Bežigradom so v ponedeljek delavci mestnega stavbenika Vilhalda Battelina pričeli kopati temelje, prihodnji ponedeljek jih pa prične že betonirati, da naše delavstvo čimprej dobi 48 par čednih in zdravih stanovanj z najnižjo stanarino, delavska mladina pa med obema stanovanjskima poslopijama te kolonije posebno zavetišče s prostornimi igrišči in prijaznimi vrtni. Vsako stanovanje bo imelo predsobo, prostorno stanovanjsko kuhinjo z umivalno hišo in shrambo, lepo spalno sobo, stranišče ter v kleti tudi še kletno shrambo. Za skupno rabo bodo pralnice, sušilnice za perilo in pa prhe, ki bodo nameščene v kletih. Vsako stanovanje bo imelo tudi svoj vrtni. S to kolonijo je pričela mestna uprava uresničevati svoj program, da v 5 letih zgradi 250 zdravih in udobnih stanovanj s tako nizko stanarino, da bo v čednem in sodobnem higienskimi razmeram ustrezajočem stanovanju staloval vsak delavec. Samo zidarska dela bodo veljala 1.481.332 din, seveda za obe dvonadstropni poslopji in tudi za poslopje dečjega zavetišča med njima.

Slavnostni koncert Glasbene Matice ljubljanske, ki bo v ponedeljek, dne 7. novembra, je dobil najvišji poudarek in odlikovanje s tem, da je blagovolično prevzel Njegov Veličanstvo kralj Peter II. najvišje pokroviteljstvo nad koncertom, s katerim proslavimo 20 letnico našega osvobodjenja in zedinjenja. Pa tudi mestna občina ljubljanska, ki je oficijelna prirediteljica proslav ob tej priliki, je sprejela koncert Glasbene Matice v vrsto svojih oficijelnih prireditev ob tem pomembnem in izredno važnem dogodku. Slovenci se moramo zavedati, da je proslava 20 letnice osvobodjenja in zedinjenja za nas izredno važna in pomenbna. Venomer moramo poudarjati, da je to naše narodno in življenjsko vprašanje. Zato smo prepričani, da bo udeležba na koncertu, na katerem se izvaja najnovejšo simfonično delo za soli, zbor in orkester, ki ga je napisal skladatelj L. M. Škerjanc v resnici tako močna in številna, da bomo tudi s tem dali poudarek slavnostnemu koncertu. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Umetniška četvorica: gg. Pfeifer, Stanič, Sušteršič in Müller, ki so se združili v Ljubljanski kvartet, bodo priredili pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske svoj prvi letošnji koncert prihodnji ponedeljek, dne 14. novembra, v veliki Filhar. dvorani. Več let že delujejo v komorni glasbi in so imeli v resnici lepe uspehe. Letošnji njihov koncertni program je posebno izbran. Slišali bomo poleg Beethovna dve noviteti, in sicer Zikov kvartet ter Verdijev kvartet.

III. občevnetni večer za župnijo Marijinega Oznanjenja bo v nedeljo, 6. t. m. ob 8 zvečer v franciskanski dvorani z izbranim sporedom. Sodelujejo: ga. Mira Danilova, članica Nar. gledališča; dalje gojenci drž. konservatorija g. Jože Osana, gđc. Ljudmila Poljanarjeva, gđc. Stefanija Pavlovičeva in g. Janez Lipušček ter orkester pod vodstvom g. Jožeta Osane. Igro »Velika stvar je ljubezen« izvajajo člani dramske družine franc. prosvete M. O. v režiji Milana Skrbinskega. Predprodaja vstopnic v pičarni Pax et bonum. Sedeži od 20 din navzdol, stojšča po 4 din, dijaška 3 din. Čisti dobiček se bo razdelil med najubožnejše družine in otroke v naši župniji.

Poneverbe pri mestnem razkuževalnem zavodu pred sodiščem

Brezvesten uslužbenec se je šest let okoriščal na škodo revežev

Ljubljana, 4. novembra.

Pred malim senatom, ki mu predseduje s. o. s. g. Ivan Brelih, se je danes ob 8.30 pričela velika obravnava zaradi nerednih manipulacij na mestnem razkuževalnem zavodu, ki so trajale dobrih 6 let in so bili mnogi zneski poneverjeni, to tudi na račun siromašnih slojev, ki ne zmogore plačila precej dragega razkuževanja zastaničenih stanovanj. Javno obtožbo zastopa drž. tožilec g. Fran Sever, obtoženca mag. uradnika Frana Kovačiča brani odvetnik dr. Vladislav Pegan.

Na zatožni klopi sedi Fran Kovačič, rojen 17. januarja 1874 v Slovenji Gradcu, pristojen v Ljubljano, oženjen, magistratni viš. oficial. Državno tožilstvo ga je obtožilo zaradi večkratnih uradnih poneverb, zaradi kršitve službene dolžnosti in zaradi ponarejanja listin. Obtožen je dalje raznih prestopkov v smislu gornjih kazenskih paragrafov. Sprejemal pa je tudi kot mestni uradnik darila, odnosno provizije za naročeno blago — strupe.

Obtožnica, ki razgalja in odkriva pravo korupcijsko afero, je zelo obširna. Obsega 54 s strojem pisanih strani. Državni tožilec je skrbno zbral ogromno gradivo in osvetlil, kako je desinfekcijski zavod, ki je bil javna ustanova, pri mestnem fizikatu posloval.

Branje obširne obtožnice je trajalo nad dobro uro. Za obravnavo vlada v magistratnih krogih veliko zanimanje. Iz obtožnice navajamo le glavne, bistvene razloge in okoliščine.

Ustanovitev razkuževalnega zavoda

Zanimivo je, kako je bil ta mestni zavod ustanovljen. Povod za ustanovitev je dala prošnja Marije Pirčeve, posestnice v Cegnarjevi ulici 10. Prošnjo je vložila 28. avgusta 1929 pri mestnem magistratu kot obrtni oblasti I. stopnje. Navajala je v prošnji, da bi smela ustanoviti podjetje »Cyclone«, zavod za uničevanje mrčesa s cirkonom, kakor je to določale stari avstrijski obrtni red.

Marija Pirčeva je svojo prošnjo 26. oktobra 1929 umaknila, ker je mesto samo začelo misliti na ustanovitev takega zavoda in vprašalo mestni fizikat za mnenje.

Mestni fizikat je svoje stališče obrazložil v posebnem uradnem poročilu z dne 27. septembra 1929 in se zavzel za tak zavod, ki naj bi vršil cirkonizacijo zastaničenih stanovanj. Vzne se posebne misli iz poročila:

»Cirkonizacija« je draga

pravi poročilo in nadaljuje, da si jo morejo privoščiti le materialno dobro situirani ljudje. Prav oni pa, ki imajo največkrat vse zastaničeno, se zaradi revščine ne morejo braniti proti mrčesu. Mestna občina v takih primerih vrši socialno-zdravstveno važno delo, ako bi takim strankam brezplačno ali pa za znižano ceno razstaničila stanovanja. Seveda bi morali vstaviti primerno vsoto, vsaj 50.000 din., v proračun. Poročilo zaključuje, da je socialno-zdravstvena potreba po tem zavodu nujna.

Dne 11. oktobra 1929 je mestno načelstvo vložilo na omenjeno ministrstvo prošnjo in je 25. novembra 1929 prejelo odobrenje.

Obtožnica nato navaja razne razloge, iz katerih sledi, da je smatrati tak zavod za javno napravo.

Zavod se je ustanovil tako, da je mestni fizik dr. Rus z vloge 27. decembra 1929 zaprosil takratnega župana dr. Puca, da odobri takšno za razkuževanje stanovanj premožnejših strank s cirkonom v znesku 5.80 din. za kubični meter in s ciankalijem 2.50 din. za kubični meter, za stroške manipulacije in nagrado pa po vzorcu drugih zavodov naj bi zaračunavali 100 din. za razkuženje.

Za revne brezplačno

Obtožnica dalje kratko navaja, da je bil v tem predlogu mestnega fizika stavljen tudi pogoj, da se za desinfekcijo stanovanj nepremičnih strank vnese v proračun mestne občine znesek 50.000 din.

Tako je pričel posloovati mestni razkuževalni zavod pod nadzorstvom mestnega fizika dr. Rusa.

Vse blagajniške in knjigovodske posle je vodil obdolženec Fran Kovačič, ki je bil obenem

tudi desinfektor. Ta je sprejemal od raznih strank naročila za razkuževanje stanovanj ter nato zneske počeni s 16. februarjem 1930 vpisoval v poslovne knjige mestnega desinfekcijskega zavoda. V knjigi je vodil obtoženec tudi še blagajniško knjigo dohodkov in izdatkov.

Po dolgih letih prišli na sled

Kako so po dolgih letih prišli na sled nerednim in nepoštenim manipulacijam obtoženca Kovačiča, bo pokazala glavna obravnava. Obtožnica samo ugotavlja, da je mestni kontrolni urad 15. februarja 1937 končal revizijo vsega poslovanja mestnega desinfekcijskega zavoda in da je prekontroliral vse knjige, ki so sicer vezane, vendar ne paginirane, odnosno folirane. Nekateri računi so podpisani od dr. Rusa, kakor praksa pa se ni izvajala dosledno, ampak je s 1. oktobrom 1931 razen edine signacije v tej dobi za mesec december 1932 sploh prenehala. Obtoženec je kratkoročno zapisoval v knjige mnogo manjše zneske, kakor jih je dejansko inkasiral. Inkaso je vodil sam osebno.

Obtoženec Fran Kovačič, ko je bil zaslisan pri mestnem kontrolnem zavodu, je kratko izjavil, da je vse knjigovodstvo pri zavodu vodil zelo površno in da je od strank sprejete zneske zapisoval pomotoma v poslovne knjige zavoda. Njegovo knjigovodstvo je bilo v posameznih lističih, na katere je zapisal vplačila. Pozneje je šele vpisoval posamezna vplačila v blagajniško knjigo. Bile so številne »pomote«. Zato njegov zagovor ni verjeten.

Dela ni zmoget

Obtožnica nadalje poudarja, da se sedaj obtoženec Kovačič izgovarja na dr. Rusa, češ da vsega tega dela ni zmoget in da je dr. Rusu predlagal, naj bi vsa plačila in vsa naročila ter izplačila za mestni razkuževalni zavod opravljalo mestno knjigovodstvo, o čemer pa da dr. Rus ni hotel ničesar slišati, ampak je poudarjal, naj bodo posli razkuževalnega zavoda popolnoma ločeni in od mestnega knjigovodstva neodvisni.

Obtožnica dalje posebno poudarja sledeče okoliščine: Vse knjigovodske in blagajniške posle mestnega razkuževalnega zavoda je vodil sporazumno in dogovorno z dr. Rusom obdolženi Fran Kovačič. Nobenemu drugemu uslužbencu mestnega fizikata ni bil dostopen vpogled v te knjige. Uradnici mestnega fizikata Cilka Beštrova in Anica Lubičeva sta izpovedali, da je Kovačič pred njima vse poslovne knjige skrival, tako da nista imeli nikakega vpogleda v poslovanje. Kovačič to priznava in se zagovarja, da je pač moral te knjige skrivati pred ostalimi uradniki mestnega fizikata, ker je to izrecno naročil dr. Rus. Kovačič skuša vso krivdo zvaliti na dr. Rusa.

Razne metode

Obtoženec je pri svojih manipulacijah uporabljal različne načine. Tako je v račune vna-

šal višje zneske, v blagajniško knjigo pa je vpisoval manjše. Tako si je prilastil pri 18 inkasih 5800 din. Tako je delal od julija 1931, tja do septembra 1937. Sprva si je prilastil prav male vsote, pozneje pa je postal predrznejši. Manipuliral je z računi celih 6 let. Pri 12 strankah je v knjige vpisal, da so računi za razkuženje stanovanj plačali iz mestnega zaklada pod postavko »predjem« in to siromašnim strankam. Stranke pa so te račune poštno plačale obtoženec in si je na ta način prilastil 3040 din. Ponaredil je dalje podpise na raznih poštinih nakaznicah. Pozneje pa je občina začela te stranke opominjati. Pri 50 strankah si je pridržal prav velike vsote v znesku 21.014 din. Iz hranilnih knjižic, na katere se je nalagal denar zavoda, je obtoženec za sebe dvignil 10.656 din. Obtoženec je dalje prodal inž. Brusnikinu, zastopniku tvrde Kanjsky, 21 balonov po 50 l v vrednosti 1000 din. Spravil je končno zdravnik mestnega fizikata dr. Cibra v zmotu, da mu je overoval v imenu mestnega fizika potrdilo, da je zdravnik dr. Dušan Reja bil pri lekarnarju Slavku Hočvarju v lekarniški praksi.

Spisi iz mestnega fizikata izginili

Mestni rač. kontrolor g. Josip Langus je 1. 1934 sestavil proračun dohodkov mestne občine ljubljanske in je opazil pri sestavi proračuna za mestni razkuževalni zavod, da je bila za 1935 vstavljena v proračun vsota 35.000 din kot dohodek zavoda, dočim pa je bil končni denarni efekt silno majhen. Revizor Langus je prosil fizika dr. Rusa za pojasnila, zakaj so dohodki v tej postavki tako nizki. Odgovor je bil, da vodi zavod svoje knjige in da ima denar na fizikatu. Predložil je g. Langus županu dr. Pucu posebno poročilo s predlogom, da se vsi blagajniški in knjigovodstveni posli mestnega razkuževalnega zavoda prenesejo v mestno računovodstvo. Pri mestnem knjigovodstvu do takrat nič ne vedel, da je bil ta zavod ustanovljen in niso bili o poslovanju tega zavoda obveščeni. Uradno poročilo g. Jos. Langusa je odobril župan dr. Dinko Puc.

Temu poročilu pa je sledilo poročilo fizika dr. Rusa, ki je županu dr. Pucu nasprotno predlagal, naj bi bilo poslovanje zavodovo tako, kakor je bilo doslej in naj se ne prenaša to poslovanje na mestno knjigovodstvo. Kakor pravi priča g. Langus, je tudi to dr. Rusovo poročilo odobril takratni župan dr. Dinko Puc. Zanimivo je, da je mestni kontrolni urad ponovno iskal zadevna poročila, vendar jih doslej še ni mogel dobiti in so najbrž, kakor sklepa obtožnica, na nepojasnjene način izginili iz mestne registrature, odnosno iz mestnega fizikata.

Kovačič je sam vršil razkuževanje

Obtožnica dalje poudarja, da se obdolženec Kovačič zagovarja, da je nekaterim strankam izvršil razkuževanje stanovanj na svoj račun in z lastnimi preparati, kar je začel prakticirati nekako drugo ali tretje leto po ustanovitvi zavoda. Krivdo skuša obtoženec zvrniti tudi na mestnega fizika. Obtožnica nato navaja kritično vse odkrite primere malverzacij.

Obtoženec je po nalogu fizika nalagal prebitke iz denarnega zavodovega poslovanja na

hranilne knjižice Mestne hranilnice ljubljanske. Za te vloge ni nihče vedel. Vloge so celokupno znašale 62.288 din. Treba je še zraven pristeti poneverjenih 10.656 in 10.000 din, ki jih je fizik dvignil za dr. G. Debeljaka kot posojilo. Torej 82.924 din in plus 7.853 din (prilike pri osebnem avtomobilu fizika).

Zadeva glede nagrad

Ko je zavod začel poslovati, je župan dr. Dinko Puc dovolil, da so za razkuževanje celega stanovanja računali nagrado 100 din. Od tega zneska je odpadlo na fizika dr. Rusa 50%, na obdolženca 50%. 40% pa za oba uslužbenca pri zavodu. Pozneje se je razmerje tako spremenilo, da je dr. Rus dobival 20%, obdolženec 50 in 50% nameščenca, vsak polovico.

Obdolženec pa je zaračunaval višjo nagrado, kakor je bilo določeno od župana Puca. Namesto 100 din je strankam Kovačič zaračunaval kot nagrado 200, 250, 300 in celo 600 din. Dalje je zaračunaval za strup, ki stane 1 kg 300 din, mnogo višje zneske, celo 100% prave nakupne cene.

Obtožnica, ki vsebuje še mnogo drugih zanimivih podrobnosti, ugotavlja, da so bile mnoge desinfekcije izvršene na račun siromašnih slojev. Pravilno je bilo v 6 letih izvršenih le pet brezplačnih desinfekcij.

Obravnava bo trajala dva dni. Zaslisanih bo nad 40 prič. Oškodovanih pa je bilo nad 100 strank.

V soboto, 5. t. m. ob 8 zvečer jubilejna prosv. akademija grafičarjev in Delavski zbornici

Milijon frankov za sinjo vrtnico

Neka družba za pospeševanje poljedelstva v Združenih državah je sklenila žrtvovati milijon frankov kot nagrado onemu, ki se mu bo prvemu posrečila vzgojiti vrtnico sinje barve.

Za tako nagrado se že sploša truditi in vsi, ki se bavijo s podobnimi stvarmi, so se vrgli na delo. Za enkrat ima največ izgledov francoski profesor biologije Menissier, ki je baje pred uspešnim koncem svojega dela v tej smeri. Slar je že 80 let in se že dolgo časa trudi, kako bi razvil modro barvo od rdeče v vnetno vrtnico. Njegov trud ni bil zaman. Že se mu je posrečilo dobiti rožo, kjer sicer prevladuje modra barva, vendar pa še ni čista tako, kakor bi bilo želeli.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 4. novembra: 11 Solska ura: Varčevanja, dialog (g. Miroslav Zor) — 12.15 naše domovne (plesce) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Gore kličo! (koncert Radijskega orkestra) — 14. Napovedi — 18. Zenska ura: Položaj naših poročnic na deželi (g. Olga Grahor) — 18.20 Slike iz Alzacije (plesce) — 18.40 Fran. cosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Mednarodna unija planinskih združenj (g. dr. Arnost Brille) — 20. Pester spored. igra Radijski orkester — 21.10 Sonate. Izvajata: g. Srečko Koporec (razlaga) in gđe. Herta Seifert (klavir) — 22. Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plesce.

Drugi programi

Petek, 4. nov.: Belgrad: 20 Zagreb, 21 Strindberg. gov. Oec. 22.15 Sodobna glasba. — Zagreb: 20 Vokalni koncert, 20.30 Schumannov »Karnaval«. — 21 Pizana ura, 22.20 Plesna glasba. — Stuttgart: 21 Jugoslovanski simfonični koncert (vodi Vukdragović); skladbe Lajovic, Gotovca in Beethovna. — Sofija: 19.30 Puccinijeva opera »La Boheme«. — Varšava: 19 Pisan koncert, 21 Zbor, 21.15 Simfonični koncert. — Budimpešta: 19.35 Opera, 22.40 Ciganski orkester, 23.10 Plesce. — Italijanske posaje: 21.30 Simfonični koncert. — Dunaj: 20.10 Dunajski večer, 22.40 Zabavni konc. — Berlin: 20.30 Beethovnov večer. — Kölnberg: 20.10 Pevski večer. — Hamburg-Lipsko: 20.10 Čajkovskega skladbe. — Köln: 20.10 Nemško-francoski koncert. — Berolmünster: 20.05 Opera »Vesela žene windsorske«. — Strasbourg: 20.10 Prenos iz pariške opere.

Zagonetka sveta. — Papa, g. učitelj nam je pravil, da bi sferali vsi v zrak, če bi ne bilo zakona o privlačnosti zemlje. Je to res? — Seveda je res. — Česa so se pa držali ljudje, dokler ni bilo tega zakona?

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Zagotovil si je pomoč AliBonga in njegovih ljudi, za katere bi kajpak pomenil konec vseh njihovih pričakovanj, če bi moral Antonio na Capverdskih otokih zapustiti ladjo. Tako oborožen je stopil naslednje jutro tja pred kapitana, tako blizu, kolikor je ta dopustil pri svojem vtrajnem premetenem vedenju. Don Ramon in Soller sta sedela kot običajno pri igralnih kartah. Po nekaj besedah sta prekinila svojo partijo in poslušala Antoniove odkritje, da obstoji obžalovanja vredna razlika med dejanskim in navideznim položajem ladje.

Znal se je tako izraziti, kakor da bi enostavno mislil, da se je Soller le zmotil pri računih. Tudi je znal to pogreško že vnaprej opravičiti, ko je pripomnil, da so celo izkušene krmarja in računarja pogosto zapeljale v zmotno poškodbe na instrumentih. Pri tako pronicljivem matematičnem duhu, kakor je gospoda Sollerja, ki je poleg tega še izvežbani igralec na karte, se o zmoti reči in nišiti za sedem širinskih stopinj, seveda ne da nič ugotoviti: pogreška so nedvomno krivi instrumenti! Kaj bi morda ne bilo boljše, če bi v bodoče uporabljali rajši še njegov, Antoniev sekstant? On ga ma za svojo osebo vedno pripravljenega za vsak slučaj.

Oba gospoda sta nekoliko prebledela, ko sta čula, da je bil njun načrt na ta način odkrit. Podčastnik se je hotel celo spustiti v prepir, toda Antonio je imel njegove račune pri roki, ker se ni ustil zmeti. Če bi še tako naprej, kakor doslej, krmarili, bi po vsej verjetnosti doživeli, da bi se ladja preklala na čerch ob otokih. Gospod kapitan bo torej, prosim, izdal možu ob krmilu potrebna navodila.

Sledil je napet molk. »Don Ramon se bo spomnil, da sem jaz upravičen po polnomočjih, ki mi jih je izstavil gospod generalni guverner, določati smer ladje. S posredovanjem kapitana, če je mogoče. Bilo bi neprijetno, če bi moral vso stvar sam vzeti v svoje roke! Sklonil se je nekoliko naprej in s prti potrkal na samokres za svojim pasom. Kapitan je zazijal in videl, kako se je AliBongo porogljivo smejal. Iz ozadja pa se je muzal Juan.

Tedaj je don Ramon s kletvijo pograbil karte z mize in dal AliBongu željeni ukaz. »Ariostatica« se je zaobrnila skoraj za četrto kroga od došedanje smeri in obrnila svoj kljun proti jugu. Če bo

116

vlekel veter od zadaj, bodo morali biti že v nekaj dneh ob Rio Pongo.

Nekaj ur po razgovoru s kapitanom je Antonio zalotil enoakega Polifema, kako je ropal Cibove zaboje v skladišču. Prisilil je prese-neženega, da se je moral pred njim splaziti po lestvi do kajute, toda to se je izkazalo kot pogreška. Sicer je držal moža s samokresom v šahu. Ko se je pa sam plazil skozi majhno odprtino navzgor, se je mož sunkovito obrnil kot martinček in vrgel svoj nož za njim. Meril je na srce, ker pa je Antonio prav takrat dvignil levo roko, je nož obvisel na notranji strani rokava sukničja. Ko je videl, da ni zadel in da je bil samokres še vedno naperjen nanj, je padel na kolena in prosil za milost. Antonio ga je zaprl v neko prazno kabino in ga stražil, dokler mu ni Juan nataknil verige, ki jo je bil prinesel iz bogato zalozene zaloge, pripravljene za sužnje. Spregovorili niso niti besedice; če je dvignil krak, je Antonio dejal ujetniku, da bo prišel AliBongo z mečem. Po teh besedah je vleknil ključ v žep in odšel na krov.

Dogodek ga je kasneje napolnil s posebnim veseljem, ker mu je pomagal k odkritju samega sebe. Zapazil je: če se je stvar začela smoditi, ni postal slab, temveč močan in sicer enostavno iz besa. Tudi takrat, ko je priletel nož, se je imel v oblasti ter ni niti malo okleval.

Poziv AliBonga ga je vrgel iz teh misli. Pokazal je z roko, ko je stal ob krmilu, proti krnu. Nekaj milj stran od njih je drvel proti njim piš viharja. Videli so penaste stebre, ki jih je vihar zapovrsti gnal nad seboj. Antonio je tulil povelja, naj spno jadra, a Juan je spravil brata Françoisa navzdol. AliBongo in njegovi ljudje so ob glavnem jamboru zvil skupaj jadra, medtem ko je Antonio ostal pri krmilu. Nameraval je zaokreniti, toda na prednjem delu ladje je vladala taka brezglavost, da tega manevra ne bi mogel izvesti. Mesto da bi se odločili ter odstranili jadra, so se pa ljudje začeli prerekati, so končno speli spodnje jadro na sprednjem jamboru in ga nato postavili nazaj. »Ariostatica« je bila še zares v napol pripravljenem stanju, ko je vihar bobneče pridrl nanjo. Trioglato predjadro ter prosto na jadrnici viseče vrhno jadro sta udarjala za trenutek divje naokoli kot peruti borečega se orjaškega ptica. Nato sta se iztrgala iz zagod in izginila v gostem penastem dežju. Jambora sta hreščala. Kakor prav na čudežen način je vzdržalo speto spodnje jadro na sprednjem jamboru, a Antonio se je moral z vso močjo upreti v prečke, ker bi sicer vihar pritisnil na dvojajbornik počez. Končno sta prišla dva izmed AliBongovih ljudi in ga nadomestila, tako da se je mogel nekoliko oddahnuti in se ozreti okrog sebe.

Koga je videl za seboj z razkoračenimi nogami in z rokama na hrbtu? Dona Ramona — ki je izgledal natančno tako, kakor bi ves ta čas stal za njim in mu hladnokrvno dajal svoja povelja. Za ljudi na sprednjem delu ladje to ni moglo pomeniti nič drugega, kakor

da je treba pripisati v slavo donu Ramonu, da se je ladja rešila. Trenutek je bil Antonio od jeze ves iz sebe. Nato si je dejal, kako smešen je v bistvu don Ramon ter si izmisliil zvijačo: šepetajoče grožnje, a pri tem z močnim glasom vzpodbujajoč je prisilil kapitana, da je dejansko do konca odigral svojo odmerjeno vlogo. Tako si je moral don Ramon dopustiti, da so ga ritensko spet posadili v poveljstvo nad ladjo. Pri tem je šlo Antonio kot nalašče v račun, da je možto mislilo, da je padel Polifem med viharjem čez krov. Brez svojega kolovodje so bili tedaj oropani vse udarnosti ter so bili podobni čredi odrevenelih ovac, vendar pa brez volje.

Tako se je zgodilo, da je vzhajajoče sonce zrlo na popolnoma spremenjeno »Ariostatico«. Krov je bil osnažen, vrvi pravilno skupaj zvite, a medena hišica za kompas se je svetila, da je bilo vse prava urejena država. Antonio je sedel v kajuti in je bil lahko zadovoljen s seboj. Njemu nasproti je sedel don Ramon preveč izčrpan zaradi besa in prevare, da bi skoraj resno zbolel. Deček Pollo mu je namreč med viharjem pobegnil ter se pridružil ljudem v prebivališču. Tu je ostal in tudi prenočeval pri mornarjih, a don Ramon bi se skoraj kmalu jokel. Pred zakonom je bil mladenič njegov suženj, dejansko pa so bile stvari čisto narobe. Seveda je spregledal to popolnoma le eden izmed prebivalcev v kajuti, namreč brat François.

V teku dneva sta prišla k njemu namreč tako Antonio kakor tudi kapitan. Oni, da bi mu kar se da prijetno uredil njegovo bolniško posteljo, don Ramon pa zato, da bi našel tolažbe in lepe besede.

»Moj sin,« je rekel brat François Antoniu, potem ko se mu je zahvalil za kozarec vina, ki mu ga je prinesel, »mar vam še ni padla v glavo misel, da ste si izbrali slabši del?«

Vprašanje je vznemljilo Antonia, da je nekoliko jezen odšel. Brat François, ki je ostal sam, pa se je mučil s težkimi mislimi. Po drugi strani pa je don Ramon dalje časa letal okrog vrele kaše, dokler se ni odločil stopiti pred bolnika. Itegalj zdravje svojega telesa, pa zato rešiti svojo dušo. Menih mu je moral večkrat zagotoviti, da ne obstoji nobena nevarnost več, in tako je don Ramon končno vendarle pokleknil pred njim na tla, v senci bolna, ki ju je obdajal kril pred tujimi pogledi. Odložil je svoje grehe in prosil za odvezo. Brat François je bil na to pripravljen, vendar pa je zahteval, da mora odpustiti mladeniča. Tega, da ne more, je rekel don Ramon in zajokal. Spet je ostal brat François sam, poln bolečih misli.

Med tem je jadrala »Ariostatica« vztrajno proti Afriki. V nekaj urah, tako je vedel Antonio, naj bi zagledali obalo. Toda okrog polnoči so zalezli v oljnato gladko brezvetrje, ki naj bi trajalo mnogo strašnih dni. Voda, veter in ladja so ležali tiho kot svinec.